Поштарина плаћена у готовом

ШУМАРСКИ ЛИСТ

(REVUE FORESTIÈRE)

САДРЖАЈ (SOMMAIRE):

Ing. Ž. Miletić: Istraživanja o strukturi bukovih sastojina karaktera prašume. Nastavak. (Recherches sur la structure des peuplements de hêtre dans des forêts du caractère de forêt-vierge. Suite). — M. Manojlović i Ljub. Marković: Sušenje naših hrastika i naša nova šum. politika (Le dépérissement de nos chênaies et notre nouvelle politique forestière) — Ing. J. Urbas: Narodnogospodarski in socijalni pomen kmetskih gozdov v Mariborski oblasti (L'importance économique et sociale des forêts des paysans dans la région de Maribor) — Jugosl. tržište drveta (Marché au bois Yougoslave) — Literatura (La littérature) — Kronika (La chronique forestière) — Iz Udruženja (Affaires de l'Union) — Iz Udruženja studenata šumarstva (De l'Union des étudiants forestiers) — Promjene u službi (Nominations et mutations). — Oglasi (Annonces).

БР. 3. МАРТ 1930.
УРЕДНИК ПРОФ. ДР. А. ЛЕВАКОВИЋ

ШУМАРСКИ ЛИСТ

ИЗДАЈЕ ЈУГОСЛОВЕНСКО ШУМАРСКО УДРУЖЕЊЕ

Уређује редакциони одбор

Главни и одговорни уредник: Професор Др. Антун Леваковић

Уредништво и Управа, Загреб, Вукотиновићева 2. — Телефон 64-73

ШУМАРСКИ ЛИСТ

излази сваког првог у мјесецу на 2—4 штампана арка

Чланови РЕДОВНИ Ј. Ш. У. добивају га бесплатно након подмирења чланског годишњег доприноса од 100 Дин.

Чланови ПОМАГАЧИ а) категорије плаћају годишње 50 Дин.
б) „ „ „ 100 Дин.

Чланови УТЕМЕЉАЧИ И ДОБРОТВОРИ добивају га након једнократног доприноса од 2000 односно 3000 Дин.

Претплата за нечланове износи годишње 100 Дин.

ЧЛАНАРИНА И ПРЕТПЛАТА ШАЉУ СЕ на чек Ј. Ш. У. 34.293 или на адресу Југословенског Шумарског Удружења: Загреб, Вукотиновићева улица 2.

УРЕДНИШТВО И УПРАВА налазе се у Шумарском дому Загреб, Вукотиновићева улица 2. Телефон 33-39.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ:

ЗА СТАЛНЕ огласе (инсерате) као и за дражбене огласе:

1/1 страна 500 (петстотина) Дин — 1/2 стране 175 (стоседамдесетпет) Дин.

1/3 стране 300 (тристотине) Дин — 1/4 стране 90 (деведесет) Дин.

Код трократног оглашавања даје се 15%, код шесткратног 30%, код дванаесткратног 50% попуста.

Сакупљачи огласа добивају награду.

УПРАВА

ГОСПОДИ САРАДНИЦИМА

Да би се уређивање „Шумарског Листа“ могло провести што лакше и брже, управљамо ову молбу господи сарадницима.

ЧЛАНЦИ нека обрађују што савременије теме, у првом реду практична питања. Теоријски радови добро су нам дошли. Сваком оригиналном чланку нека се по могућности приложи кратак резиме у француском језику. За сваки превод треба прибавити дозволу аутора. — Добро су нам дошле ситне вијести о свим важнијим питањима и догађајима у вези са шумарством. — РУКОПИСИ нека су писани што читљивије. Писати треба само на непарним страницама. С десне ивице сваке странице треба оставити праван простор од три прста ширине. Реченице треба да су кратке и јасне. Избор дијалекта и писма препуштен је писцу. Рукописи се штампају оним дијалектом и писмом, којим су написани, у колико аутор изрично не тражи промјену. — СЛИКЕ, у првом реду добри позитиви на глатком папиру, нека не буду улијепљене у текст, већ засебно. Ако се шаљу негативи, треба их запаковати у чврсте кутије. ЦРТЕЖИ нека буду наведени искључиво тушем на бијелом рисаћем папиру. Мјерило на картама треба означити само оловком. — ХОНОРАРИ за оригиналне чланке 40 Дин, за преводе 20 Дин по штампаној страници. — СЕПАРАТНИ ОТИСЦИ морају се засебно наручити. Трошак сноси писац. — ОГЛАСЕ, личне и друштвене вијести треба слати Управи, а не Уредништву.

УРЕДНИШТВО

REVUE FORESTIÈRE

POUR LES AFFAIRES FORESTIÈRES, DE L'INDUSTRIE ET DU COMMERCE DES BOIS.

Rédigée par le Comité de Rédaction

Rédacteur en chef: Prof. dr. Ant. Levaković

Edition de l'Union Forestière Yougoslave 2, Rue Vukotinović Zagreb, Yougoslavie. — Parait chaque mois. Conditions de l'abonnement pour l'étranger Din 120 par an. — Résumés en langue française.

ШУМАРСКИ ЛИСТ

ГОД. 54. МАРТ 1930.

Ing. ŽARKO MILETIĆ (BEOGRAD):

ISTRAŽIVANJA O STRUKTURI BUKOVIH SASTOJINA KARAKTERA PRAŠUME

(RECHERCHES SUR LA STRUCTURE DES PEUPLEMENTS DE HÊTRE DANS DES FORÊTS DU CARACTÈRE DE FORÊT-VIERGE)

(2. Nastavak — Suite.)

II. Bukva na visokom Kršu Velike Kapele i Risnjaka.

Prema Zezulci bilo je još godine 1897., dakle prije trideset godina, na Kršu Velike Kapele potpuno nedirnutih šuma. Takove nesječene sastojine nalazile su se po nepristupnim predjelima, udaljenim uz to od šumskih cesta, koje su se tek u to doba počele izgrađivati u većem opsegu. Kao taksator kod Direkcije Šuma u Zagrebu imao sam brojnih prilika, da pobliže upoznam stanje državnih šuma na Kršu Gorskog Kotara. Opsežne terenske taksacione radnje, koje su u upravama Jasenak i Novi vršene godine 1925.—1926. na površini od kojih 14.000 ha, dakle su mi još bolje i obilnije prilike, da potanko upoznam strukturu šuma na Kršu. Kod toga me naročito zanimalo pitanje nalaza nesječenih bukovih sastojina. U jednu ruku davale su mi izvjesna obavještenja kontrolne knjige i gospodarski nacrti sa označenim sječama iz ranijih godina. Kroz udaljenije predjele prošle su sječe samo jedamput i to prije kojih 30—40 godina, tako da se i pomoću tih padataka moglo donekle ustanoviti, dokle je sječa doprla. Ali i pored te približne orijentacije, težište pažnje preložilo se na samu pregledbu sastojina, jer se samo na tom temelju moglo ustanoviti, da li je sastojina sječena ili nije.

Za početak istraživanja odabirani su predjeli, koji su već sami po sebi davali izgled potpuno nesječene sastojine, a uz to su i takovih teških izvoznih prilika, da se izvoz eventualno i posječenog materijala činio gotovo nemogućim. U tom su mi se pogledu činile najprikladnijima udaljene i nepristupne kose i glavice u nadmorskoj visini iznad 1.200 m. U toj su visini i bukove sastojine slabijeg uzrasta, lošijih svojstava drveta, pa i taj faktor čini manje vjerojatnom njihovu sječu — pored ostalih nižih, boljih, a uz to i bližih i pristupnijih sastojina.

Na Kršu je dakle rad otpočeo u većim nadmorskim visinama, pa se nastavljao prema nižim položajima, da bi se na taj način postigao kontinuitet s podacima iz sredogorja.

Pošto se u tim udaljenim predjelima ranije nisu vršile nikakove procjene u svrhe prodaje, to nije bilo na raspoloženju nikakovih podataka o strukturi sastojina. Ali sve da ih je i bilo, ti se podaci ne bi ni mogli upotrebiti u ove svrhe, jer bi njima bila obuhvaćena samo jača stabla, koja bi se iskoristila prebiranjem. Zbog toga je trebalo otpočeti s posve novim i samostalnim snimanjem. Vodeći računa o čestim promjenama edafskih prilika, reljefa tla i sastojina, moglo se raditi samo pomoću primjernih ploha ne prevelike površine, jer se samo na taj način mogla postići unutarnja homogenost snimljenih podataka. Pored toga i zbog izvjesnih tehničkih razloga nisu se mogle snimati primjerne plohe u površini od nekoliko hektara. Poradi toga ovaj osnovni materijal iz oblasti Krša nije mogao biti dokumentovan tolikim brojem stabala, kao onaj raniji, iz sredogorja. Ali i pored toga, ipak je položenim plohama (prugama) obuhvaćeno 14.230 stabala, što se pokazalo dovoljnim za ova istraživanja. S druge strane upravo zbog toga, što su te plohe polagane u raznim nadmorskim visinama, ovaj je materijal zanimiviji, jer obuhvaća sastojine heterogenijih prilika.

Da bi se što tačnije ustanovila površina, o kojoj bitno ovise apsolutni iznosi pojedinih elemenata strukture, to su sve primjerne plohe snimane tačnom šumskom buzolom uz optičko mjerenje dužina. Takav je način rada od naročite važnosti za razbijeni i izlomljeni reljef tla na Kršu, gdje je direktno mjerenje dužina i iskolčivanje kuteva jednostavnim instrumentima spojeno s mnogim pogreškama. Tek iznimno, gdje se nije radilo o određenju apsolutnih iznosa, nego samo o relativnim odnosnima strukture, upotrebljene su u dva slučaja primjerne pruge, koje nisu geodetski snimane. Nadmorske su visine mjerene kompenziranim aneroidom.

Ujedno su za neke niže predjele — u svrhu upoređenja — upotrebljeni i podaci primjernih krugova, koji su polagani za prikupljanje podataka za sastav gospodarske osnove.

Pri tom terenskom radu velika se važnost polagala i na istraživanja mortaliteta. Važnost toga faktora po normalno stanje prebone šume istaknuo je Huffel[1] prikazujući sastav normalnog niza stabala preborne sastojine prema istraživanjima Schaeffera, Liocourta, Brénota i d'Alverny-a. U tu su svrhu izbrajana i sva suha stabla, koja su se našla na primjernoj plohi, zatim izvale i konačno dobro uščuvani panjevi izvadjenih, a dijelom već istrulih stabala.

1. Istraživanja na Velikoj Javornici.

Masiv Velike Javornice (1375 m) uzdiže se kao velika plosnata kupola iznad jasenačkog polja (650 m). S Bijelim Stijenama, od kojih je rastavljena razrivenom i uskom previjom, obrazuje jedan lanac tipičnog dinarskog pravca u smjeru S Z — J I. Naročito je njena zapadna strana, počam od Krpan — Bila pa prema Bijelim Stijenama, rastočena vrtačama i većim tektonskim potolinama, pa stoga teško pristupna. Pored toga se donji dio tih zapadnih padina strmo ruši u Crnu Dragu, teških iz-

[1] G. Huffel: Économie forestière, II., str. 345—348, Paris 1919.

voznih prilika. Jedan pojas šume ispod plosnatog čunja Velike Javornice čini dojam potpuno nesječene sastojine. Gotovo nemoguć izvoz još više pojačava taj utisak, Uz to nije nađeno nikakovih tragova starijih sječa, osim nekoliko stabala oborenih prilikom taksacionih radova i triangulacije ovih šuma godine 1925. Iz svih tih razloga činila se Velika Javornica vrlo prikladnim objektom za ova istraživanja. Stoga su u jesen godine 1925. na njoj položene prve tri primjerne plohe (1—3), jedna ispod druge. Slijedeće godine, nakon razrade ranijih podataka, postavljene su još dvije (4. i 5), jedna prema grebenu Bijelih Stijena, a druga prema Krpan-Bilu. Opis ovih ploha sadržan je u tabeli 16.* Samim izbrajanjem stabala na primjernim plohama broj 1—3 došlo se do osnovnih podataka u tabeli 17.

Tabela 16.

Redni broj primj. plohe	Naziv	Površina ha	Ekspozicija	Inklinacija	Nadmorska visina
1.	Velika Javornica	0.2275	Z.	29°	1335 — 1360
2.	„	0.2068	Z.	29°15′	1290 — 1305
3.	„ kraj snježnice	0.2435	Z.	28°40′	1225 — 1250
4.	„	0.4098	Z, JZ.	15°	1265 — 1300
5.	„	0.8472	J, JZ.	20°	1245 — 1290

Proučavamo li pozornije te jednostavne podatke 1. i 2. primjerne plohe, to opažamo jednu vrlo zanimivu pojavu: broj stabala pojedinih debljinskih stepenova ne umanjuje se v e ć p r i j e deblj. stepena od 10 cm stalno i postepeno s višim promjerom, kao što je to bio slučaj u bukovim sastojinama sredogorja. Ta se pojava stoga i mogla s potpunim pravom označiti kao jedna bitna strukturna osobina sastojina niskih regija. Međutim na ovim plohama, položenim na Velikoj Javornici, broj

* I ova je tabela reducirana poput tabele 1. U r e d n.

Velika Javornica **Tabela 17.**

(1—3 primjerna ploha).

Prsni promjer	Broj stabala na plohi broj							Mortalitet (suha stabla, izvale i panjevi) na plohi broj		
	1	2			3					
cm	Bukva	Bukva	Jela	Svega	Bukva	Jela	Svega	1	2	3
10	10	15	—	15	17	—	17	—	2	—
12	11	15	—	15	21	—	21	—	3	2
14	16	18	—	18	11	—	11	3	3	2
16	19	19	—	19	8	—	8	1	—	1
18	22	19	—	19	11	—	11	1	2	4
20	22	24	1	25	14	—	14	1	1	3
22	18	22	—	22	9	—	9	4	1	1
24	22	21	—	21	11	—	11	—	—	—
26	20	23	—	23	6	—	6	—	—	—
28	14	15	—	15	6	—	6	—	—	—
30	12	7	—	7	4	—	4	—	—	—
32	9	13	—	13	8	—	8	2	1	—
34	6	6	1	7	5	—	5	1	2	—
36	7	6	—	6	2	—	2	—	1	—
38	2	1	1	2	2	—	2	1	—	—
40	2	—	—	—	1	—	1	—	1	—
42	1	—	—	—	3	—	3	—	—	—
44	—	1	1	2	3	—	3	—	—	—
46	1	—	1	1	1	—	1	—	—	—
48	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
54	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—
56	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
58	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—
60	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
62	—	Jav. 1	—	1	2	—	2	—	—	—
64	—	„ 1	—	1	—	—	—	—	—	—
66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
68	—	Jav. 1	—	1	—	1	1	—	—	—
76	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
Svega	214	228	5	233	150	3	153	14	19	13

stabala pojedinih stepenova ne pokazuje takav razvoj. Taj elemenat strukture postepeno raste još dosta dugo nakon debljinskog stepena od 10 cm, postizava svoju kulminaciju tek nakon deblj. stepena od 20 cm i konačno s višim stepenima debljine postepeno pada sve dotle, dok konačno samo nekoliko stabala ne poluče onu krajnju debljinu, koju stablo uopće još može da postigne u ovim nadmorskim visinama. Time se pred nama razotkriva jedna zanimiva pojava, koja svakako zaslužuje naročitu pažnju.

Podaci ovih ploha prikazani su grafički na slikama 7. i 8.

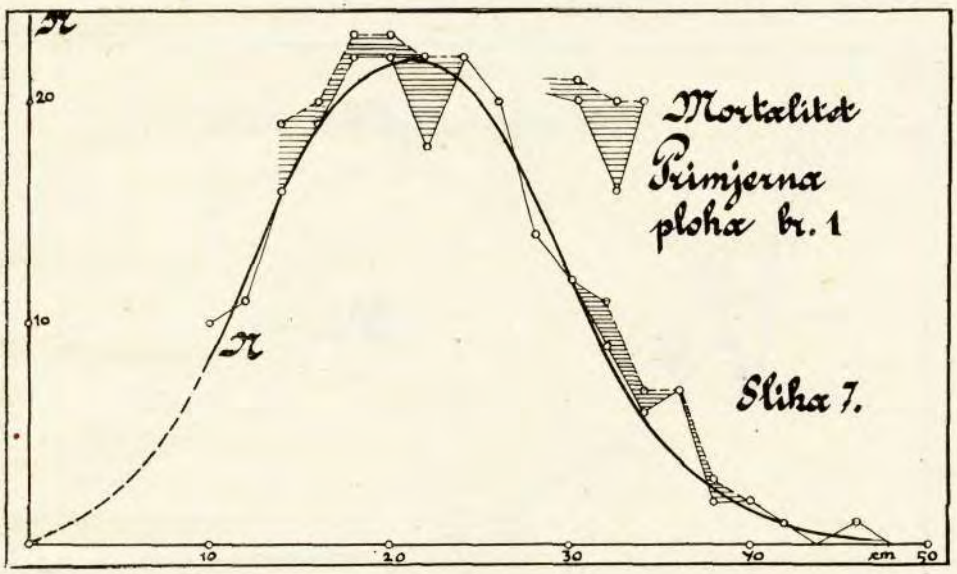

Slika 7.

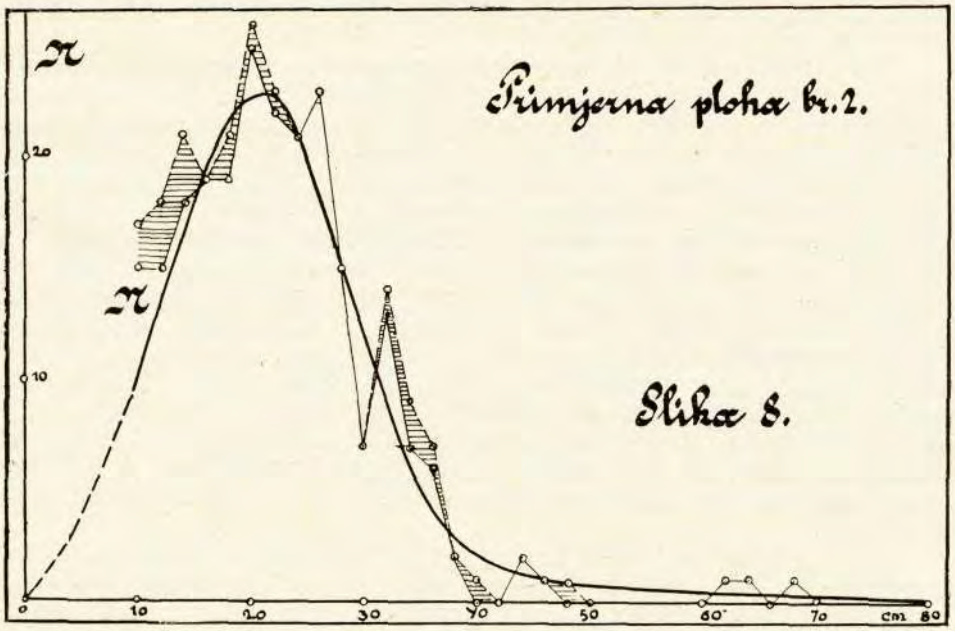

Slika 8.

Iz tih se grafikona još jasnije razabire ranije istaknuto učešće broja stabala slabijih debljinskih stepenova. Skokovi u pogledu broja stabala pojedinih stepena prouzročeni su razmjerno malenim brojem podataka. Veći broj snimljenih stabala izgladio bi te skokove i prelaze učinio gotovo neprimjetnima. Izjednačimo li ove nepravilnosti, to zapažamo, da podaci 1. primjerne plohe pokazuju vrlo lijepu binomsku razdiobu, premda i stanje kososti ponešto kod nje dolazi do izražaja.

Primjerna ploha broj 2., koja je položena nešto ispod 1. plohe, pokazuje doduše još uvijek izrazite znakove binomske raspodjele, samo je kosost već mnogo izrazitija, nego kod 1. plohe.

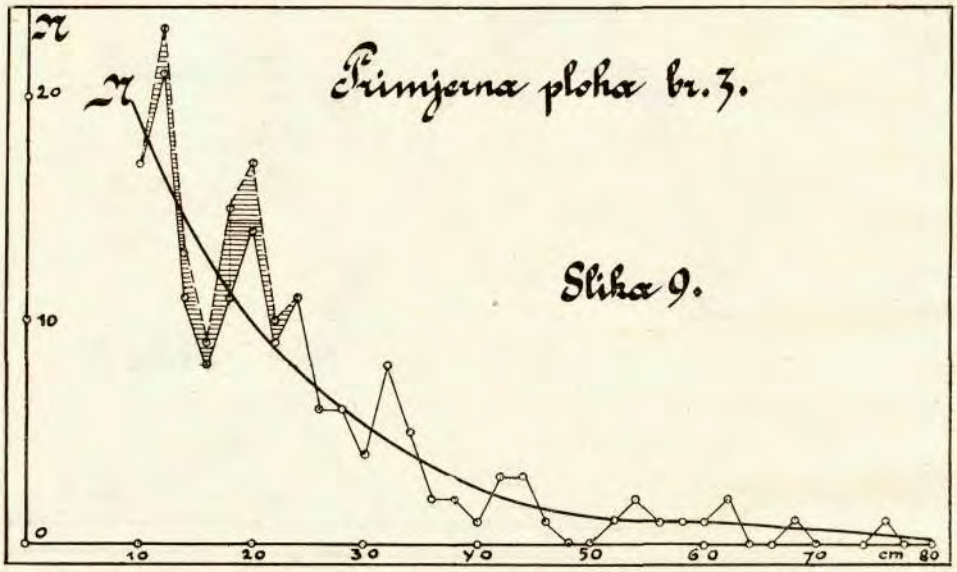

Kod treće, najniže plohe (sl. 9.) obrazovalo se naprotiv već počevši od 10 cm tipično stanje kososti. Kod najslabijih stepenova posve je nestalo binomske razdiobe, dok se njen zamah još ponešto može nazirati kod jačih stabala. Ujedno taj postepeni prelaz od 1. plohe preko 2., pa na 3. pobuđuje pomisao, da se binomska struktura u pogledu broja stabala, s dosad još neobjašnjenog razloga, pojavljuje samo u znatnim nadmorskim visinama kao jedna naročita osebina sastojina tih viših regija. Činjenica, da ranije na znatnom broju stabala sredogorja nigdje nije zapažena ta pojava, govorila bi u prilog toga mišljenja. Još niže ispod 3. plohe na ovoj strani Velike Javornice nije bilo prilike za polaganje daljnjih primjernih ploha, jedno zbog razrivenog i pećinastog tla, a s druge strane i zbog mogućnosti sječa u nižim položajima. Stoga, prije nego se i pokušalo, da se na rezultatima ovih ploha, koji bi mogli biti i slučajni, stvaraju bilo kakovi dalekosežniji zaključci, položene su na Velikoj Javornici još dvije nešto veće primjerne plohe: broj 4. i 5. Rezultati njihova klupovanja svrstani su u tabeli 18. i grafički prikazani na sl. 10. i 11.

I na ovim se podacima jasno zapaža binomska struktura — makar ponešto kosa — u pogledu broja stabala. Time je za Veliku Javornicu bezdvojbeno ustanovljeno, da na njoj bukove sastojine karak-

Velika Javornica **Tabela 18.**

(4. i 5. primjerna ploha).

Prsni promjer	Broj stabala na primjernoj plohi broj								Mortalitet na plohi br.	
	4				5					
cm	Bukva	Javor	Jela	Svega	Bukva	Javor	Jela	**Svega**	4	5
10	24	—	1	25	6	—	—	6	6	4
12	38	—	1	39	31	—	—	31	6	8
14	49	—	—	49	40	—	—	40	6	8
16	50	—	—	50	59	—	—	59	6	10
18	50	—	—	50	65	—	—	65	7	13
20	50	—	—	50	58	—	—	58	7	15
22	51	—	—	51	59	—	—	59	4	12
24	48	—	—	48	51	—	—	51	1	8
26	41	—	—	41	56	—	—	56	3	8
28	20	—	—	20	60	—	—	60	4	7
30	23	—	—	23	55	—	—	55	—	6
32	11	—	—	11	32	—	—	32	—	5
34	9	—	—	9	26	—	1	27	—	4
36	5	—	—	5	28	—	—	28	—	4
38	5	—	—	5	19	—	—	19	—	7
40	1	—	—	1	8	2	1	11	—	2
42	—	1	—	1	8	1	—	9	1	1
44	2	—	—	2	8	1	—	9	—	—
46	1	—	—	1	4	1	—	5	1	—
48	—	—	1	1	3	—	—	3	—	2
50	1	—	—	1	1	—	—	1	—	1
52	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—
54	1	—	—	1	1	—	—	1	—	1
56	—	—	1	1	1	—	—	1	—	—
58	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
60	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—
Svega	482	2	4	488	679	5	2	686	54	126

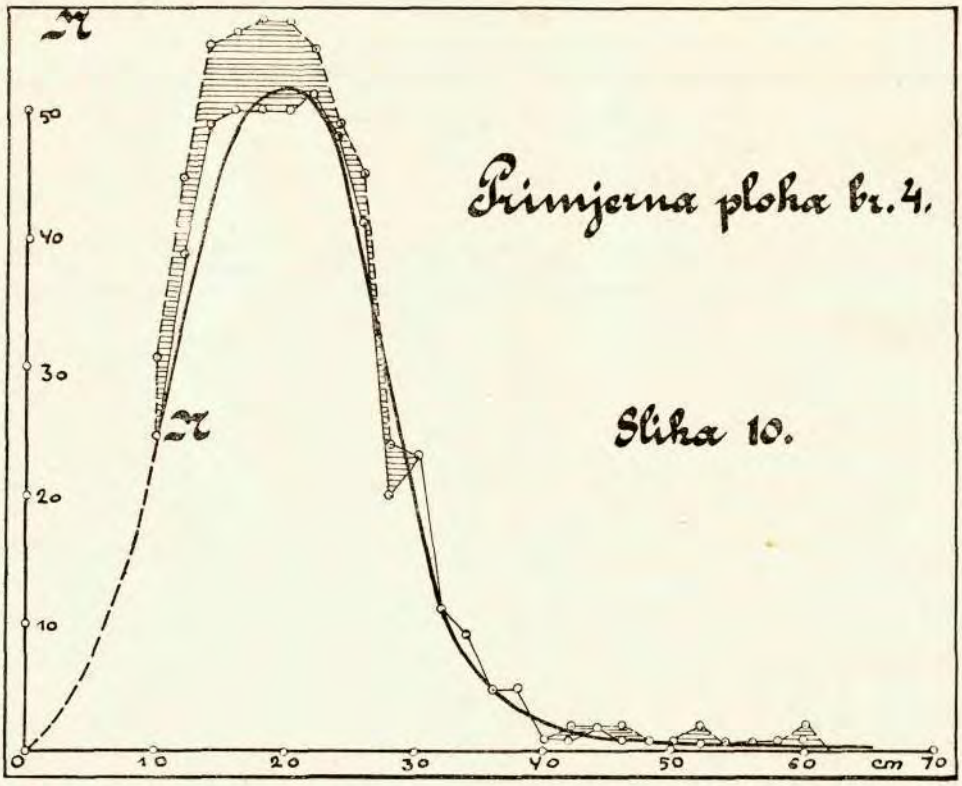

tera prašume pokazuju binomsku strukturu u pogledu broja stabala.

Ta je pojava vrlo zanimiva, jer je njome ustanovljena bitna razlika u strukturi bukovih sastojina karaktera prašume između visokih i niskih regija. Ujedno ta činjenica, što su na Velikoj Javornici ustanovljene bukove sastojine naročite binomske strukture u pogledu broja stabala, logično pokreće daljnju pomisao, ne bi li se sastojine takovog sastava mogle naći i po ostalim planinama visokog Krša, na kojima se nalaze nesječene bukove prašume. Ali bi taj nalaz uspio, tad bi izolirana pojava, ustanovljena na Velikoj Javornici, poprimila opće značenje. Ujedno bi time uspjelo bezdvojbeno dokazati naročitu binomsku strukturu bukovih prašuma u visokim regijama, a različitu od one u nižim predjelima.

2. Bukove sastojine po ostalim planinama Visokog Krša.

Državni šumski posjed na Kršu Gorskog Kotara zaprema znatnu površinu od kojih 47.000 ha, S malim iznimkama šume se protežu po glavnom bilu Velike Kapele i njenih postranih paralelnih ogranaka. Na državnom teritoriju nalaze se ujedno najviše planinske kose Gorskog Kotara kao Bjelolasica (1533 m), Risnjak (1528 m), Viševica (1428 m), Višnjevica (1367 m), Bijele Stijene (1335 m), kao i mnogi drugi grebeni znatnijih visina.

Sve te kose i mnogi drugi visoki grebeni pretraživani su u jesen 1925., a pogotovo ljeti godine 1926. Pretražen je velik teritorij od Ris-

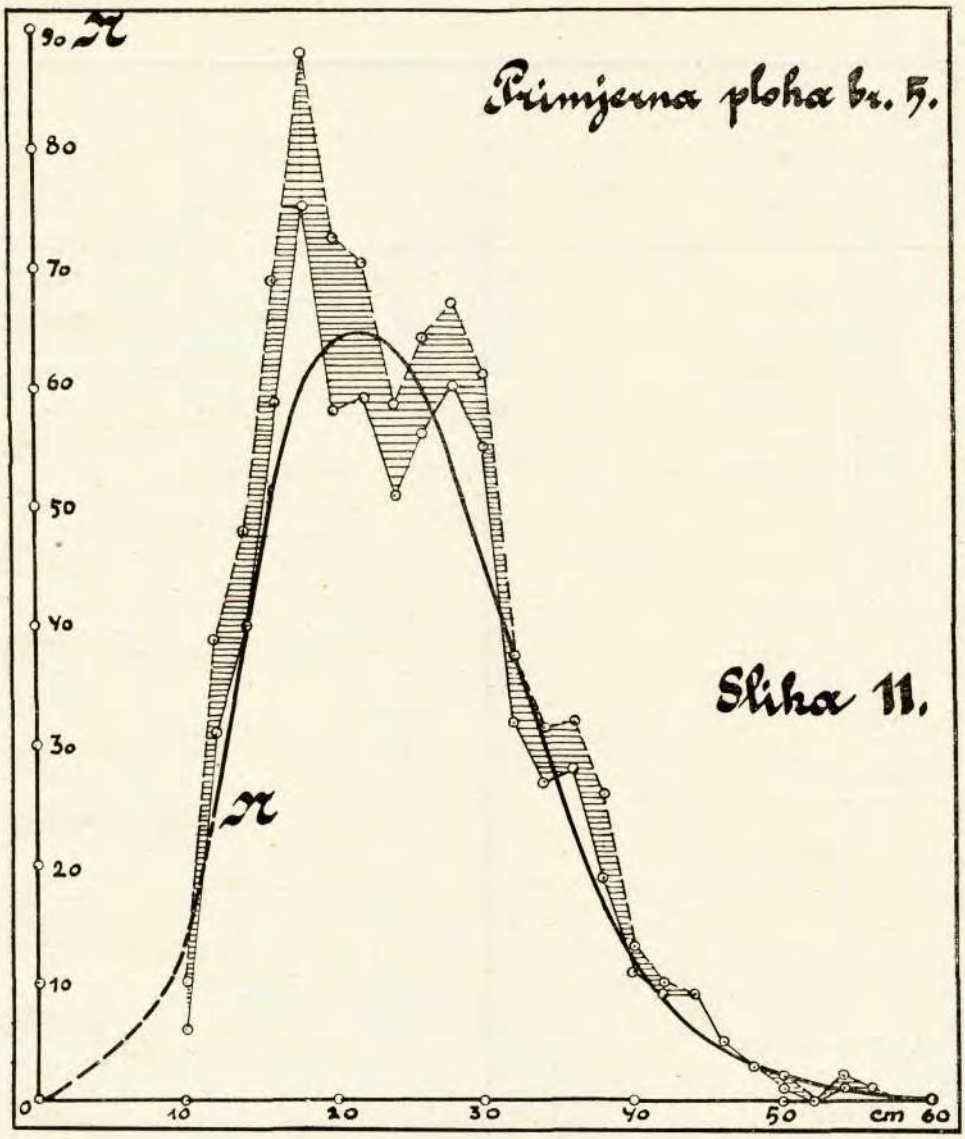

njaka, nedaleko državne granice, pa do Bijele grede (1105 m) i Prijeke kose (Miškovog bila 1096 m), više Drežničkog polja i Alana iznad Senja.

Tražene su nesječene, čiste bukove sastojine karaktera prašume. Da bi se našla binomska struktura, naročita se pažnja posvećivala sastojinama viših regija, pa su na raznim planinama i visinama polagane brojne primjerne plohe i vršena opsežna izbrajanja stabala. Podaci o veličini i položaju tih ploha sabrani su u tabeli 19.* Od navedenih ploha sabran je temeljni materijal u tabelama 20, 21, 22 i 23.

* I ona je radi prištednje reducirana. Uredn.

Tabela 19.

Redni broj primjer. plohe	Naziv	Površina ha	Ekspozicija	Inklinacija	Nadmorska visina m	Redni broj primjer. plohe	Naziv	Površina ha	Ekspozicija	Inklinacija	Nadmorska visina m
6.	Bijele Stijene (iznad Rusovog jarka)	0·5251	SI.	15°	1.250 — 1.280	18.	Bjelolasica	0.5957	SI.	28°	1.335 — 1.360
7.		Površina nije mjerena. Na suvisloj pruzi stabla su samo izbrojena.	JI.	15°	1.200 — 1.237	19.		0.3678	SI.	30°	1.380 — 1.410
8.	Risnjak	0·6326	I. SI.	32°	1.280 — 1.330	20.	Miškovo-Bilo ili Prijeka-kosa	Površina nije mjerena. Na suvisloj pruzi stabla su samo izbrojena.	S. SI.	28°	1.040 — 1.070
9.	Viševica	0·3874	SI.	29°	1.280 — 1.305	21.		1.6308	S.	25°	990 — 1.025
10.		0·2812	SI.	28°	1.310 — 1.340	22.		1.8211	S. SI.	23°	910 — 960
11.	Bjelolasica	0·5177	J.	20°	1.187 — 1.210	23.		1.4952	S.	25°	890 — 910
12.		0·7554	J. JI. JZ.	13°	1.245 — 1.260	24.	Škalića Gora	1.9750	Z.	5°	760 — 780
13.		1·7061	SI.	25°	1.275 — 1.310	25.		0.9416	Z.	10°	680 — 705
14.		0·6581	I-SZ.	25°	1.295 — 1.315	26.	Višnjevica	0.3248	SI.	31°	1.260 — 1.290
15.		0·5214	SZ.	23°	1.315 — 1.350	27.		0.4471	I.	25°	1.280 — 1.310
16.		0·5907	S-SI.	28°	1.325 — 1.355	28.	Veliki Smolnik	0.4776	S-SI.	23°	1.110 — 1.140
17.		0·3849	S. SI.	31°	1.330 — 1.310	29.		0.2756	S.	27°	1.150 — 1.175

Tabela 20.

Bijele Stijene (6 i 7), Risnjak (8) i Viševica (9 i 10 pr. ploha).

Pr-ni promjer	Broj stabala na primjernoj plohi broj							Mortalitet na plohi broj				
	6	7			8	9	10					
cm	Bukva	Bukva	Jela	Svega	Bukva	Bukva	Bukva	6	7	8	9	10
10	15	40	—	40	24	7	3	1	2	5	6	2
12	11	42	1	43	21	18	5	—	—	3	9	3
14	7	32	—	32	18	28	8	2	2	5	9	4
16	7	31	—	31	18	26	12	1	6	3	12	5
18	7	28	—	28	21	30	21	2	2	3	7	7
20	5	26	—	26	21	40	25	2	2	7	8	11
22	7	21	—	21	26	34	26	3	4	3	4	11
24	10	19	—	19	34	33	24	1	3	5	4	5
26	15	25	—	25	37	32	20	—	4	3	7	7
28	12	28	—	28	38	27	22	2	1	2	5	6
30	14	28	—	28	37	25	18	1	3	3	2	4
32	13	27	—	27	31	15	6	3	1	3	2	1
34	13	24	—	24	24	11	5	1	2	—	—	—
36	14	25	—	25	21	10	3	1	2	3	1	—
38	14	19	1	20	15	10	2	1	2	1	—	—
40	10	23	1	24	14	3	1	3	1	4	1	—
42	4	21	—	21	12	1	—	3	3	—	1	—
44	7	15	—	15	8	—	—	1	3	—	—	—
46	6	12	—	12	6	—	—	4	—	1	—	—
48	3	15	—	15	4	1	—	3	4	—	1	—
50	6	12	—	12	2	—	—	1	1	—	—	—
52	10	12	—	12	1	—	—	—	2	1	—	—
54	3	9	1	10	—	—	—	1	2	—	—	—
56	—	11	—	11	—	—	—	1	1	—	—	—
58	1	7	—	7	—	—	—	1	1	—	—	—
60	1	4	—	4	—	—	—	—	1	—	—	—
62	—	3	—	3	—	—	—	—	2	—	—	—
64	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—
66	2	3	—	3	—	—	—	—	2	—	—	—
68	—	5	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
70	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
74	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
76	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Svega	217	572	5	577	433	351	201	39	59	55	79	66

Tabela 21. **Bjelo-**
(11—19

Prsni promjer	Broj stabala na primjernoj plohi broj												
	11	12	13			14			15			16	
cm	Bukva	Bukva	Bukva	Javor	Svega	Bukva	Javor	Svega	Bukva	Javor	Svega	Bukva	Javor
10	4	5	31	—	31	40	—	40	75	—	75	44	—
12	7	14	29	—	29	33	—	33	62	—	62	41	2
14	9	27	38	—	38	46	—	46	49	—	49	54	—
16	12	57	44	—	44	40	—	40	50	—	50	35	—
18	16	58	38	—	38	36	—	36	35	—	35	47	—
20	16	83	41	—	41	39	—	39	39	—	39	41	—
22	18	75	34	—	34	33	—	33	25	—	25	38	—
24	22	71	40	—	40	40	—	40	26	—	26	41	—
26	24	70	46	—	46	41	1	42	9	1	10	24	—
28	22	53	52	—	52	33	1	34	9	—	9	22	—
30	18	52	48	1	49	39	—	39	8	—	8	15	1
32	18	41	41	—	41	21	—	21	13	3	16	17	1
34	14	25	51	—	51	25	—	25	8	3	11	17	1
36	15	22	46	—	46	20	—	20	8	1	9	14	—
38	15	13	37	1	38	12	—	12	7	1	8	13	—
40	15	12	36	2	38	9	—	9	4	1	5	6	—
42	10	8	31	1	32	11	1	12	8	1	9	5	3
44	16	6	25	1	26	2	—	2	8	1	9	8	—
46	10	2	23	—	23	3	—	3	4	2	6	3	3
48	4	2	20	—	20	1	—	1	1	1	2	5	1
50	4	1	14	2	16	1	—	1	2	1	3	5	—
52	6	—	13	—	13	—	—	—	3	—	3	2	—
54	4	3	10	—	10	2	—	2	2	—	2	—	—
56	4	—	7	—	7	—	—	—	—	—	—	2	—
58	3	4	6	—	6	1	—	1	1	1	2	1	—
60	1	—	9	1	10	1	1	2	—	—	—	—	—
62	1	—	5	1	6	—	—	—	—	—	—	1	—
64	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
66	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
68	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—
70	—	—	—	1	1	—	(80 cm) 1	1	—	—	—	—	—
Svega	311	704	819	12	831	529	5	534	456	17	473	501	12

lasica
ploha).

	17	18			19	Mortalitet na plohi broj								
Svega	Bukva	Bukva	Javor	Svega	Bukva	11	12	13	14	15	16	17	18	19
44	73	96	—	96	97	4	4	8	15	2	15	20	17	30
43	87	131	—	131	136	3	5	7	11	3	21	19	12	22
54	85	130	—	130	143	1	9	11	8	5	18	17	13	21
35	74	122	—	122	120	6	25	9	7	1	5	10	9	11
47	73	104	—	104	87	2	17	9	6	5	9	—	1	12
41	58	89	—	89	55	6	15	13	4	—	9	8	3	10
38	29	61	—	61	31	3	10	12	3	1	4	4	1	7
41	48	55	—	55	12	1	7	11	2	1	3	—	1	4
24	20	34	1	35	6	—	6	6	3	—	1	—	—	3
22	11	15	1	16	5	—	2	7	1	2	2	1	—	2
16	9	7	1	8	2	1	3	9	—	3	4	—	—	2
18	5	7	1	8	2	—	4	6	1	1	1	—	1	2
18	3	6	—	6	—	—	1	5	—	3	2	1	—	—
14	2	4	2	6	—	—	—	3	1	2	2	—	—	—
13	—	2	1	3	1	1	—	6	—	5	2	—	—	—
6	1	4	2	6	—	—	1	5	1	1	2	—	1	—
8	—	4	1	5	—	—	—	6	—	2	—	—	2	—
8	—	2	—	2	—	—	—	6	—	—	—	—	1	—
6	—	—	—	—	—	—	—	6	—	3	2	—	2	—
6	—	3	1	4	—	—	—	3	1	1	1	—	—	—
5	—	1	—	1	—	—	—	6	—	1	—	—	1	—
2	—	1	—	1	—	—	—	5	2	2	—	—	1	—
—	—	1	—	1	—	—	—	3	1	1	—	—	1	—
2	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
513	578	879	11	890	697	30	109	175	68	45	103	80	67	126

Tabela 22. **Miškovo Bilo i**

(20—25 pri-

Prsni promjer	Broj stabala na pri												
	20			21			22				23		
cm	Bukva	Javor Jasen	Svega	Bukva	Jela	Svega	Bukva	Javor Brijest	Jela	Svega	Bukva	Javor Brijest	Jela
10	12	4	16	51	20	71	41	7	40	88	51	4	39
12	17	3	20	46	13	59	36	5	47	88	52	7	30
14	18	4	22	44	8	52	34	2	37	73	30	7	31
16	23	4	27	33	8	41	30	1	29	60	33	4	25
18	22	3	25	35	4	39	15	2	14	31	33	4	21
20	29	—	29	29	4	33	24	6	13	43	25	5	9
22	26	—	26	26	1	27	22	—	8	30	20	—	11
24	30	—	30	27	1	28	21	1	8	30	17	1	7
26	33	—	33	25	1	26	19	—	6	25	13	—	3
28	41	—	41	27	—	27	12	—	4	16	13	—	3
30	36	—	36	24	—	24	14	—	1	15	8	1	3
32	31	—	31	22	1	23	17	—	—	17	17	3	2
34	30	—	30	26	—	26	14	—	—	14	15	—	3
36	27	—	27	23	—	23	8	—	—	8	16	—	2
38	25	—	25	22	1	23	13	—	1	14	16	—	2
40	24	—	24	28	—	28	22	—	1	23	16	—	1
42	23	1	24	24	—	24	21	—	—	21	16	1	3
44	20	—	20	22	1	23	15	—	2	17	17	1	3
46	20	—	20	18	1	19	17	—	1	18	15	—	—
48	15	—	15	17	—	17	18	—	—	18	16	—	1
50	9	—	9	10	—	10	21	—	—	21	12	—	—
52	8	—	8	11	—	11	21	—	—	21	10	—	—
54	8	—	8	12	—	12	15	—	—	15	16	1	—
56	7	—	7	13	1	14	15	—	1	16	18	—	—
58	4	—	4	9	—	9	16	—	—	16	11	1	—
60	4	—	4	6	—	6	14	—	—	14	12	—	—
62	2	—	2	5	—	5	8	—	—	8	5	—	—
64	1	—	1	6	1	7	5	—	—	5	6	—	—
66	1	1	2	4	—	4	5	—	—	5	6	—	—
68	—	—	—	2	—	2	6	—	—	6	6	—	—
70	2	—	2	5	—	5	2	—	—	2	5	—	—
72	—	—	—	4	1	5	2	1	—	3	5	—	—
74	—	—	—	2	1	3	1	—	—	1	5	—	—
76	—	—	—	1	—	1	3	—	—	3	2	—	—
78	1	—	1	1	2	3	5	—	—	5	1	—	—
80	—	—	—	1	—	1	3	—	—	3	1	—	—
82	—	—	—	—	1	1	1	—	—	1	2	—	—
84	—	1	1	1	2	3	1	—	—	1	1	—	—
86	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—
88	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—
90	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
98	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
100	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
102	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
104	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
106	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
110	—	—	—	—	1	1	1	1	—	2	—	—	—
112	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
116	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Svega	549	21	570	663	78	741	559	28	214	801	563	40	199

Škalića Gora.
mjerna ploha).

m j e r n o j p l o h i b r.							Mortalitet na plohi br.					
	24			25								
Svega	Bukva	Jela	Svega	Bukva	Jela	Svega	20	21	22	23	24	25
94	41	1	42	57	4	61	2	13	5	7	3	5
89	36	4	40	53	6	59	4	—	7	10	2	6
68	32	3	35	46	6	52	5	13	8	2	3	2
62	29	—	29	36	1	37	9	9	8	6	4	2
58	22	1	23	28	3	31	6	6	7	5	—	1
39	15	1	16	24	1	25	2	7	4	4	2	1
31	17	1	18	17	2	19	4	2	2	3	2	2
25	15	1	16	20	—	20	6	5	3	5	1	1
16	12	—	12	17	1	18	4	3	2	2	—	—
16	12	—	12	18	—	18	5	2	2	—	2	—
12	16	—	16	20	—	20	3	3	4	1	—	—
22	14	—	14	11	—	11	2	—	2	1	2	—
18	14	—	14	16	—	16	1	1	2	4	2	1
18	17	—	17	14	—	14	—	—	—	2	2	—
18	17	—	17	11	—	11	2	2	2	2	—	—
17	12	—	12	11	—	11	1	3	3	2	1	1
20	20	—	20	13	—	13	1	3	2	3	2	1
21	16	—	16	11	—	11	3	3	2	2	—	1
15	16	—	16	10	—	10	4	3	2	2	—	1
17	15	—	15	9	—	9	2	3	4	2	—	—
12	15	—	15	7	—	7	2	3	4	5	2	—
10	16	—	16	7	—	7	2	4	3	5	—	—
17	18	—	18	6	—	6	3	5	3	4	1	—
18	13	—	13	2	—	2	3	3	5	2	—	—
12	10	—	10	8	—	8	2	1	5	2	—	—
12	7	—	7	4	—	4	3	6	2	2	2	1
5	5	—	5	4	—	4	1	3	1	3	—	—
6	12	—	12	5	—	5	2	2	4	2	—	—
6	10	—	10	2	—	2	1	1	3	2	1	1
6	10	—	10	1	—	1	—	4	3	3	—	1
5	10	—	10	2	—	2	2	1	2	3	—	—
5	5	—	5	2	—	2	—	1	3	4	1	1
5	7	—	7	3	—	3	—	1	—	4	—	—
2	5	—	5	1	—	1	—	1	1	1	—	—
1	4	—	4	1	—	1	—	—	—	1	—	—
1	4	—	4	—	—	—	—	—	2	2	1	—
2	3	—	3	—	—	—	—	3	1	1	2	—
1	6	—	6	—	—	—	2	1	1	1	—	—
—	3	—	3	—	—	—	—	1	1	1	—	—
—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—
—	1	—	1	—	—	—	—	1	3	—	1	—
—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
—	1	—	1	1	—	1	—	1	1	—	—	—
—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	1	1	—	1	—	2	1	—	—	—
—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
—	2	—	2	—	—	—	—	1	1	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
802	562	12	574	499	24	523	89	129	125	116	39	30

Tabela 23. **Višnjevica i**
(26, 27 i 28

Prsni promjer	Broj stabala na primjernoj							
	26				27			
cm	Bukva	Javor	Jela	Svega	Bukva	Javor	Jela Smreka	Svega
10	22	1	1	24	30	1	1	32
12	22	1	2	25	27	1	—	28
14	20	—	—	20	30	3	—	33
16	17	—	—	17	23	4	1	28
18	15	—	—	15	12	2	—	14
20	21	—	—	21	20	4	—	24
22	14	1	1	16	21	4	—	25
24	18	2	1	21	18	2	—	20
26	13	2	—	15	17	1	1	19
28	13	1	—	14	18	1	—	19
30	9	1	—	10	22	3	—	25
32	6	—	—	6	19	—	—	19
34	11	—	—	11	12	1	—	13
36	14	1	1	16	16	1	1	18
38	8	1	—	9	9	1	—	10
40	11	—	—	11	12	1	1	14
42	4	2	1	7	4	1	1	6
44	4	1	1	6	6	—	—	6
46	3	—	—	3	2	—	—	2
48	3	1	1	5	1	—	—	1
50	2	—	—	2	4	—	—	4
52	—	—	—	—	—	—	—	—
54	1	—	—	1	1	—	1	2
56	—	—	—	—	1	—	—	1
58	—	1	—	1	1	—	—	1
60	2	—	—	2	—	—	—	1
62	—	—	—	—	—	—	—	—
64	—	—	—	—	1	1	—	2
66	—	—	—	—	—	—	—	—
68	—	—	—	—	1	—	—	1
80	—	—	—	—	—	—	—	—
Svega	253	16	9	278	328	32	6	366

Veliki Smolnik.
i 29 ploha).

plohi broj				Mortalitet na plohi broj			
28			29				
Bukva Javor	Jela	Svega	Bukva Javor	26	27	28	29
15	5	20	41	10	9	1	1
15	4	19	33	9	7	1	—
20	—	20	22	6	10	—	1
14	2	16	18	5	10	3	1
12	—	12	10	6	3	1	1
12	1	13	10	5	10	2	1
10	1	11	9	2	4	1	—
9	1	10	3	4	2	2	2
13	—	13	9	2	4	—	—
14	—	14	7	4	1	—	—
8	1	9	7	1	5	2	1
5	—	5	4	1	2	1	—
10	1	11	5	1	3	—	—
14	—	14	10	1	1	1	2
12	1	13	6	2	2	1	1
12	1	13	3	—	1	—	—
8	—	8	8	2	2	2	1
12	—	12	3	1	2	1	—
8	—	8	4	—	2	1	—
8	—	8	4	1	—	1	1
5	—	5	4	1	1	2	—
2	1	3	1	1	1	1	—
1	—	1	1	1	—	—	1
1	1	2	1	1	—	—	1
3	1	4	—	—	—	1	—
—	—	—	—	2	—	—	—
1	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
1	1	2	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	1	—	—	—	—	—
246	22	268	223	69	82	25	16

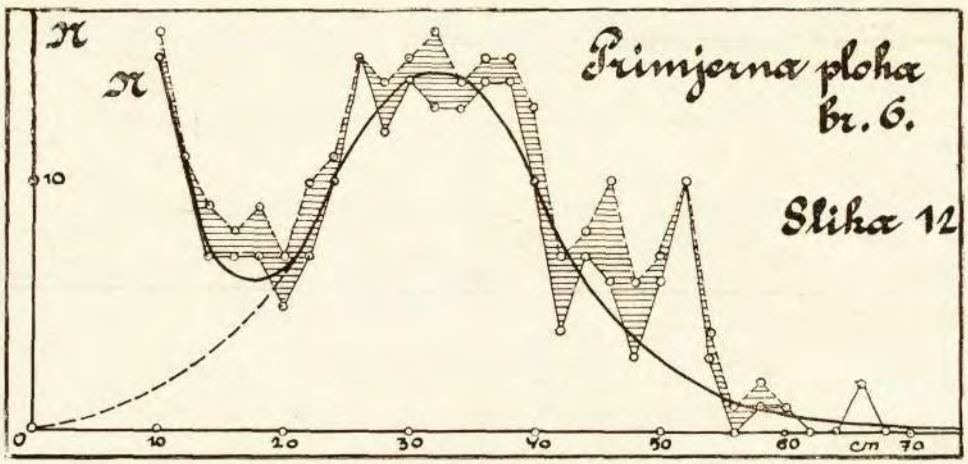

Primjerna ploha br. 6.

Slika 12

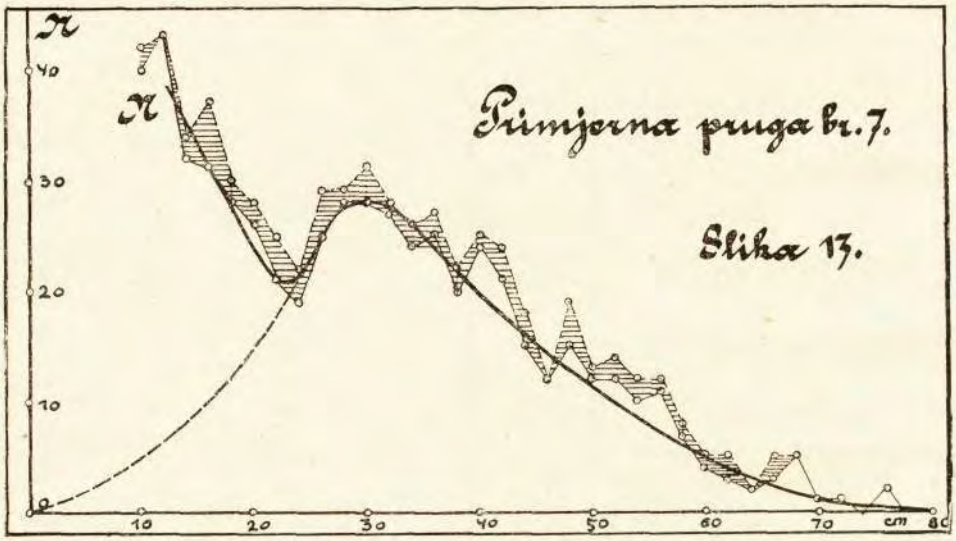

Primjerna pruga br. 7.

Slika 13.

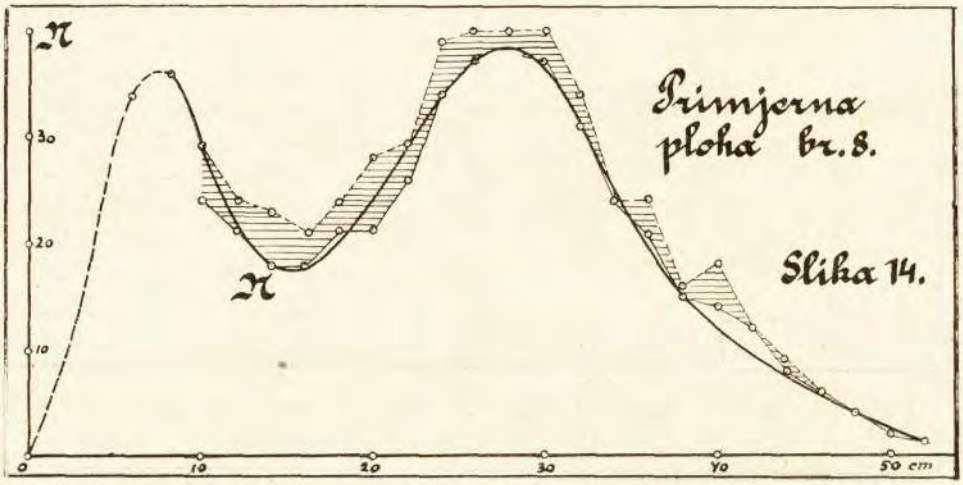

Primjerna ploha br. 8.

Slika 14.

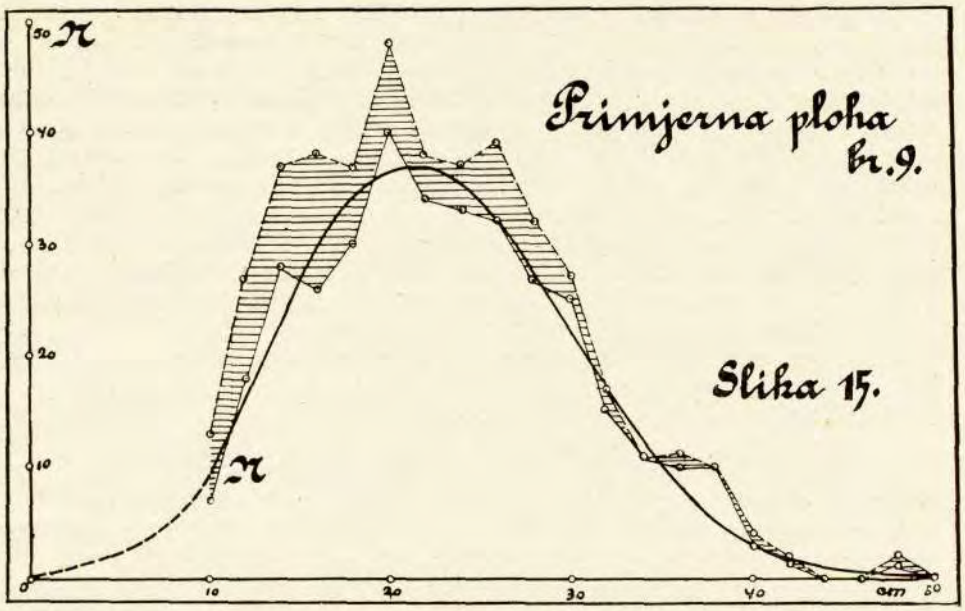

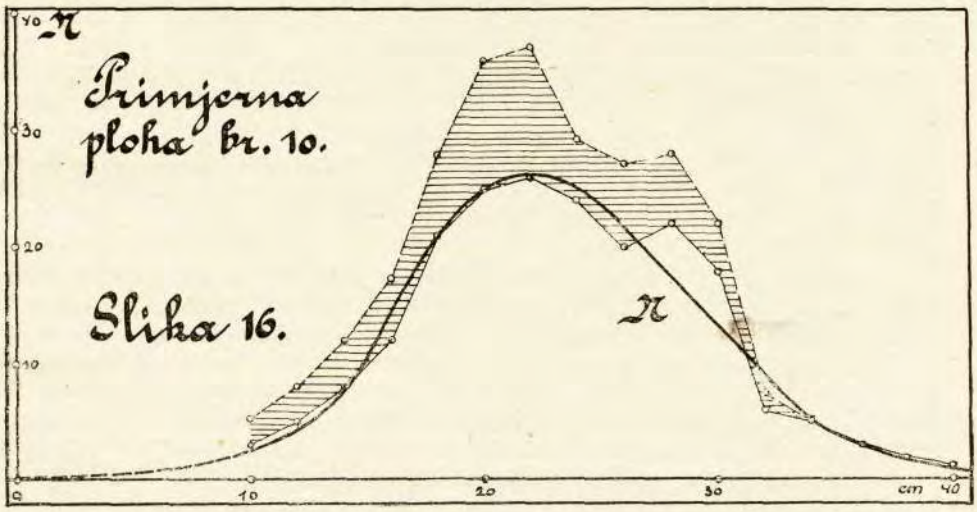

a) Sastojine na Bijelim Stijenama, Risnjaku i Viševici

Podaci, koji se odnose na ove planine, prikazani su grafički na slikama 12, 13, 14, 15 i 16. Na višoj (6.) plohi, položenoj na Bijelim Stijenama, zapažamo i pored svega kolebanja jasno izraženu binomsku strukturu, koja obuhvata stabla iznad 20 cm prsnog promjera. Znatnije nepravilnosti u nizanju broja stabala prouzročene su razmjerno malenim brojem izbrojanih individua i velikom eksponiranošću ove plohe. Ali ujedno zapažamo i tu zanimivu pojavu, da su tom binomskom raspodjelom obuhvaćena jedino stabla iznad 20 cm (uključivo) prsnog promjera. Stabla od 10—20 cm prsnog promjera, ne spadaju u taj sistem.

Njihov se broj umanjuje postepeno i pravilno s jačim promjerom na isti način. koji je zapažen i u bukovim sastojinama sredogorja. Taj otklon od opće binomske raspodjele prouzročen je time, što je dio stabala ispod 20 cm prsnog promjera posebna, potstojna sastojina, uzrasla na progalinama. Postanak tih progalina dokazuje znatan mortalitet jačih stabala. Položaj 6. primjerne plohe, koja se nalazi na strmom i izoliranom grebenu Bijelih Stijena, izložen je silnom udaru bure, koja ruši i obara jača i redovno starija stabla. Mnogobrojne izvele i panjevi, dakle i velik mortalitet, zatim niske i okljaštrene krošnje, te razmjerno slab obrast plohe jasno pokazuju posljedice djelovanja toga klimatskog faktora. Na takovim svjetlim progalinama podigla se nova i brojna potstojna sastojina, koja obuhvata dio stabala ispod 20 cm prsnog promjera. Njihov je broj tolik, da na prvi pogled prikriva i zastire pravu binomsku raspodjelu, koja tačnijim proučavanjem ipak jasno dolazi do izražaja i to ukoliko se tiče stabala iznad 20 cm prsnog promjera.

Slične se prilike zapažaju i na slijedećoj, nižoj primjernoj pruzi broj 7. na Bijelim Stijenama — s jedinom razlikom, da se ova u cjelini više približuje stanju kososti. Binomska se raspodjela razabire tek u debljinskim stepenima iznad 24 cm prsnog promjera. Ona je dakle više potisnuta prema desnom ogranku krivulje, gdje smo je uostalom mogli ustanoviti i na sastojinama sredogorja. I na ovoj se plohi još uvijek zapaža diferencija između broja stabala odrasle i potstojne sastojine, samo ta pojava nije tako markantna kao kod 6. plohe. Broj stabala u cijelosti pokazuje više onu tendenciju, koja je zapažena i u sredogorju, naime postepeno i stalno opadanje broja stabala s višim prsnim promjerom. Time bi se, jednako kao i na Velikoj Javornici, ponovno dokumentovala pojava, da je binomska razdioba u pogledu broja stabala ograničena jedino na položaje znatnijih nadmorskih visina. Ova pruga kao i ploha broj 6. nalazile bi se prema tome unutar neke šire prelazne zone između izrazite binomske strukture visokog gorja i tipičnog stanja kososti nižih položaja.

Daljnja primjerna ploha sa Risnjaka (broj 8.), položena u srednjoj visini od 1.305 m, pokazuje sličnu strukturu kao i 6. ploha. I na njoj se jasno zapaža binomska raspodjela, u kojoj učestvuju samo stabla iznad 14 i 16 cm prsnog promjera. Zbog znatnije nadmorske visine čini se, da je i prostranstvo binomske raspodjele prošireno na veći broj nižih debljinskih stepena. Podstojna sastojina, uzrasla na progalinama, još uvijek se zapaža, ali ipak u manjoj mjeri, pa nikako nije u stanju, da prikrije pravilnost binomske razdiobe, što je bio slučaj kod pruge broj 7. na Bijelim Stijenama. Sa znatnijom nadmorskom visinom dolazila bi dakle sve bolje do izražaja binomska struktura, koja je uostalom i ovom plohom vrlo dobro predočena. I na Risnjaku je dakle dokazana binomska struktura nesječene bukove sastojine karaktera prašume.

Sa gledišta biometrike svakako su zanimive distribucione krivulje primjernih ploha broj 6—8. To su krivulje s dvije kulminacije ili »dimodalne« krivulje. Razlog toj pojavi leži u mješavini raznih fenotipova i pored genotipske jedinstvenosti materijala.[1]

Slijedeće primjerne plohe broj 9 i 10, koje su položene na izoliranoj prečagi Viševice dinarskog pravca, a u visinama od 1.293 m i 1325 m, isto pokazuju vrlo pravilnu binomsku razdiobu broja stabala. Naročito

[1] Dr W. Johannsen: Spom. djelo, str. 309 i dalje.

se na 10. plohi opaža upravo tipično opadanje broja stabala počam od sredine, t. j. 22 cm, pa prema tanjim debljinskim stepenima, dok ne poluči svoj minimum kod stepena od 10 cm. To umanjivanje nije slučajno, već se vrši prema sistemu pravilne binomske razdiobe. Ta je činjenica od naročite važnosti, jer se odnosi na lijevu granu krivulje, koja je uvijek mnogo varijabilnija od desne. Primjećuje se, da se manje sječe (iskorištenje snjegolama iz godine 1908.), vršene na nižoj (9.) plohi, jasno zapažaju na kolebanjima srednjih debljinskih stepena, pa je time donekle poremećena inače dosta pravilna binomska raspodjela.

Ujedno zapažamo i tu zanimivu pojavu, da na Viševici — jednako kao i na Velikoj Javornici — ne nalazimo neku naročitu potstojnu sastojinu, pa su sva izbrojana stabla iznad 10 cm prsnog promjera obuhvaćena binomskom razdiobom. Međutim na obim plohama, a pogotovo na svetljijim mjestima niže (9.) plohe, nalazi se gusti i tanki potstojni mladik ispod 10 cm prsnog promjera, koji nije obuhvaćen našim izbrajanjem.

Skupimo li ujedno rezultate primjernih ploha položenih po ovim gorskim vijencima, to dolazimo do zaključka, da binomsku razdiobu broja stabala — pored Velike Javornice — nalazimo još i na izolovanim, teritorijalno odijeljenim i udaljenim kosama Bijelih Stijena, Risnjaka i Viševice. Izolirana pojava, ustanovljena primarno na Velikoj Javornici, dobiva time šire značenje, jer je nalaz sastojina binomske strukture potvrđen i u znatnim nadmorskim visinama Bijelih Stijena, Risnjaka i Viševice.

(Nastavit će se — A suivre)

МИЛ. МАНОЈЛОВИЋ и ЉУБ. МАРКОВИЋ, БЕОГРАД:

СУШЕЊЕ НАШИХ ХРАСТИКА И НОВА НАША ШУМАРСКА ПОЛИТИКА

(LE DÉPÉRISSEMENT DE NOS CHÊNAIES ET NOTRE NOUVELLE POLITIQUE FORESTIÈRE)

Под тим насловом изашао је у »Шумарском Листу« бр. 1. од ове године чланак из пера г. професора дра. А. Петрачића. Поводом познатог чланка г. инж. Срећка Мађаревића у »Дрвотржцу« бр. 35. од 1929. год. г. проф. Петрачић сматрао је за потребно, да се огради од тог писања, па је том приликом дао и једну белешку у »Дрвотржцу« бр. 36., која је требала у исто време да буде нека врста компникеа са једне конференције, одржане 15. децембра 1929. г. Како се цела ова дискусија у ствари води око наше књиге »Сушење храста лужњака у шумама Хрватске и Славоније« и како су поједине примедбе, које су том приликом пале, упућене посредно преко г. Мађаревића нама, то нека буде и нама дозвољено, да на те примедбе одговоримо.

Г. професор Петрачић полемишући са г. инж. Мађаревићем сматрао је за нужно — премда се није »канио потање позабавити са овом књигом« — да истакне оно, што се њему чинило најнегативније у књизи и да пружи темељни противдоказ.

Негативних страна има две: 1. питање није обрађено потпуно, што се тиче поткорњака; 2. високе прореде не појачавају отпорност храстових састојина, јер су се и стара крошњата стабла сушила, а према подацима г. Петра Манојловића тих старих стабала осушило се од 1910. до 1925. г. 20.574 комада, што чини велик проценат »сса 30% од свих старих стабала, што смо их тада имали«.

Да је оних педесет редака о нашој књизи написао ентомолог или фитопатолог, не би му у опште замерили, али писање г. проф. Петрачића можемо да објаснимо само једном чињеницом: г. професор апсолутно није прочитао поменуту књигу у целости. Може бити, да ју је прелистао читајући поједине пасусе, али у целину није ушао. Како би иначе могли разумети примедбу, да питање није обрађено, што се тиче поткорњака. Није у питању писмен задатак каковог студента из сушења храстика односно какова компилација на основу постојеће литературе, а још мање уџбеник о сушењу храстика. Ентомолошко-фитопатолошку страну питања узели смо у обзир онолико, колико сваки од тих фактора долази у обзир код сушења живих састојина — стабала храста, а за више по томе обратили се на довољно и богато обрађену литературу наших познатих стручњака (гг. Лангхофер, Ковачевић, Ђорђевић, Јосиповић, Шкорић и т. д.). По ономе, што поткорњаци представљају у читавом комплексу питања сушења храстових шума, ми смо им и сувише поклонили пажњу у оно неколико редака. Кога интересују морфолошка и биолошка питања све богатије микрофлоре и микрофауне у нашим храстицима у сушењу, нека се обрати на дела горњих одличних стручњака, који су на том пољу дали врло лепих и занимљивих студија.

Ми смо цео проблем посматрали са чисто шумарске стране — констатујући једно фактично стање, које је ту и које се ничим не да сакрити или негирати. Трудећи се, да што тачније поставимо дијагнозу тога реалнога стања наших шума, ми смо се у главном служили методама, које се практикују при швајцарским и француским опитним станицама. Служећи се компаративним посматрањем и примењујући опште усвојена научна мерила за констатовање здравственог стања и доброте састојина ми смо, имајући на уму само опште признате научне принципе и стечена искуства на пољу узгајања храстових шума, изложили и представили, како у тој светлости изгледају наше шуме. Да се боље изразимо, трудили смо се, да што објективније представимо досадању хигијену наших храстових шума и хигијену онакову, како се она разуме и схвата код свих народа са развијеним шумарством.

Разумљиво је, да смо онда правећи закључке из таквог објективног стања здравља предложили и мере, које су у логици саме дијагнозе — мере, које за овакове случајеве нису никакав наш изум, већ у науци о узгајању шума опште признато средство за јачање и повећавање отпорности састојина и стварање неповољне средине за развој паразита.

Између осталог, ми смо констатовали, да подижући овакове састојине са стешњеним, једностраним, вретенастим и неформираним крошњама, узгајамо једно кржљаво и неотпорно потомство, слабокрвно и ускогрудо, са посве начетим илућима, које ће у првој кризи подлећи.

Читава биљна друштва узгајамо тако, да их силом чинимо предиспонираним за туберкулозу. Тврдећи, да јединке тих састојина немају довољно светлости, коју захтева њихова физиолошка природа, те да је потреба за местом и светлошћу код наших храстова далеко већа, него што им је ми дајемо, ми смо само поновили старо класично узгојно правило, један признати и никад до сада у науци неоспорени принцип хигијене у храстовим шумама.

Као једну меру за подизање отпорности тих састојина — међу многим другима, које треба увести, као и међу оним многобројним, које треба избацити, а које смо и једне и друге тачно означили — предложили смо и високу прореду. Ничег природнијег. Биолошкој нарави храста највише она погодује. Опет једна стара и опробана истина. Држимо, да још није доказано, да храст код нас није светлољубива врста. Климатско-метеоролошки односи наших географских ширина нису толико диаментрално различити од других европских земаља, које располажу лепим храстовим шумама, да би код нас храст тражио којефицијенат густине на пр. букових или смрчевих састојина, а он их има на многим местима.

Да видимо пак, шта каже г. др. Јосип Бален у свом марљиво израђеном уџбенику о проредама по свим овим питањима. У предговору каже: »Ако не можемо оставити својим наследницима велике залихе зрелих шума, морамо им оставити што боље узгојене младе састојине. Прореде су свакако пут до добрих састојина«. Даље на страни 112. говорећи о високим проредама: »Француске шуме добрим дијелом састоје од храста и букве, па им поменути начин у сваком погледу конвенира«. На страни 201. говорећи о недостацима Хартигове теорије вели: »У густим једнообличним састојинама доћи ће ради кривог третирања састојине до стварања кратких, танких крошања и с тиме и до слабљења животне снаге тако, да ће отпорност састојине ослабити према свим могућим штетним утјецајима«. На страни 204.: »У шумама лишћара имаде сразмерно више струкова лоше форме него у шуми четињара, структура читаве састојине далеко је комплициранија, па је потребна и јака интервенција у крошњама и ради тога ниска прореда није за шуме највећег дела лишћара подесна«. На страни 205.: »Енглер иза детаљног студија високе прореде и њезиног утјецаја на састојину наводи много предности и карактеристика те прореде. У првом реду напомиње, да се високом проредом може потпуно постићи економски циљ, који стоји у што већој производњи вредности, јер висока прореда одстрањује из састојина све оно, што смета здрављу састојине и њезиној отпорности» . . . и т. д.

Госп. професор Петрачић има дакле два мерила о једној те истој ствари: једно када је у питању књига г. др. Балена, а друго када је у питању наша.

Да не би баш упућивали на француске примере, о којима уопште госп. др. Петрачић тако нерадо слуша, упућујемо на храстове шуме на порањском алувијуму у Алзасу, у којима смо извесно време радили (Dürstel, Haguenau), са поднебљем врло сличним нашој Славонији, а које су читавих педесет година узгајали Немци. Нећемо уопште нигде наћи онако претераних склопова, вештачки истераних висина и онако закржљалих, неразвијених и неформираних крошњи као код нас — једном речју све оно, што је код нас једним посебним укусом добило епитет

лених храстова. Нема данас земље са развијеним шумарством, где се томе питању не обраћа посебна пажња. О томе смо доста примера дали у нашој књизи и није потребно, да их понављамо.

Дакле за једну светлољубиву врсту, међу другим мерама за појачање њене отпорности, предложили смо и високу прореду у доминантном спрату, у висини крошње, која ће уз ону еминентно узгојну улогу имати исто тако и једну важну економску задаћу. Нема шумара, који ће под овако постављеним чињеницама оспорити логичност и оправданост те мере. Питање је само, како, где, колико? У сваком конкретном случају ту има да одлучи знање и искуство, као и вештина шумара извођача — поред структуре састојине. Јер ми познајемо доста састојина у Славонији, где се не само прореда, него уопште никаква интервенција ма и у најблажем облику не сме обављати без опасности по даљи опстанак састојине. Само хитним подизањем суетажа, вештачког или природног путем стављања под забарну, дало би се видно поправити опште стање тих састојина.

У овом питању ништа не мислимо, него тврдимо на основу садашњег стања науке и праксе у том питању и догод се супротно не докаже. У том је циљу Институт за Шумарска Истраживања при Београдском Универзитету основао и огледна поља, на којима ће се вршити компаративна осматрања у једном низу година. Поред осталог — на тим упоредним пољима вршиће се на једнима ниска, на другим висока, на трећим мешовита или данска, а на четвртим се уопште неће изводити никакова прореда, већ ће се она свести на оно, што је до сада већином рађено у славонским шумама — на »вађење мртваца«.

У шумарској науци, као и у свима примењеним наукама, позитивни докази оснивају се једино на експериментисању. На голу се реч више никоме не верује. Зато је и хвале достојно, да Институт за Шумарска Истраживања на Шумарском Одсеку Пољопривредног Факултета у Београду пошао овим једино исправним путем. После једног низа година моћи ће се са цифрама у руци рећи, која од тих прореда највише »лежи« нашем храсту. А дотле тврдимо оно, што је до сад установљено у науци и пракси, да храсту (не и другим врстама) највише погодује висока прореда.

Госп. др. А. Петрачић хоће да докаже, да кад нађу епидемије, као што су се јављале последњих година, да је сасвим свеједно, да ли су индивидуе анемичне, неотпорне и туберкулозне или су отпорне и здраве, јер кад нађу епидемије, да падају и она стабла, чије су крошње развијене т. ј. која имају широка и лепо развијена плућа. За темељни доказ наводи 20.574 стара храста. И због тога, што су тих 20.574 старих храстова угинули, висока прореда да не представља никакову узгојну меру у јачању отпорности храстових састојина — мисли г. проф. Петрачић.

Међутим шта је на ствари? На страни 375. Споменице у одличном и савесном раду госп. Петра Манојловића стоји у прегледу сушења, да се од 1910. до 1925. посушило 20.574 старих храстова на површини од 6.293 јутра или 3.27 храста по јутру или просечно годишње по јутру 0.20 храста или још тачније на 5 година један храст по јутру. Ако хоћемо да знамо, који то проценат чини од у оно време расположивих старих храстова, морамо применити цифре г. Метлаша (види Споменицу стр. 416.—440.). Видећемо, да је концем 1925. г. било још само 9.330 јутара (5.304 хектара) са око 193.000 старих храстова. Међутим, да би

утврдили проценат, морамо знати укупан број оних храстова, који је постојао 1910. г. Те податке сасвим тачне немамо, али имамо у приложеним табелама г. Метлаша број продатих стабала од 1910. до 1913. за све шуме осим оних Новоградишке Имовне Општине, за које нема података, и то:

а) 1910.—1913. год. . . . . 99.200 ком.

б) по површини и по интензивности сеча у Новоградишкој Имовној Општини узимамо, да је посечено као и код Петроварадинске Имовне Општине, где се сразмерно најмање секло (онде је посечено за то време 17.331 стабло) . . . 17.331 ком. и

в) од 1919. до 1925. посечено је око 5.340 катастралних јутара, па ако узмемо само до 20 храстових стабала по јутру, онда је за ту периоду посечено око . . . . . 106.800 ком.,

што чини укупно 223.331 храст. Према томе од 416.331 старих стабала оних 20.574 представљају тек 4.94%, а никако не 30%, како тврди г. Петрачић. Сигурно је пак, да је и од 1913. до 1918. сечено још храстова и тај би се број сигурно још попео, односно проценат спустио испод овога.

Али те цифре саме собом нису довољне, да докажу једну научну истину. Поред цифара треба имати масу других података о свим тим стаблима, која су се посушила. Детаљну анализу сваког стабла, историјат и дужину његовог боловања, начин експлоатације дотичне као и околних сечина, то је исто тако важно. Имамо ли позитивних доказа, да та стабла нису дошла до своје физичке старости? Потребно је имати увек цео онај научни доказни материјал, па да се некоме верује. Јер шумарство није ни романтика ни пропедевтика.

Дакле да поновимо; тих 20.574 старих храстова, који су се посушили у току 16 година на површини од 6.293 јутра, т. ј. једно стабло за 5 година по јутру или 4.94% од свих стабала за 16 година, нису никакав доказ, да високе прореде не појачавају отпорност храстових састојина, односно да лепо и нормално развијене крошње не спречавају катастрофално сушење храстова. Тих 20.574 храстова не могу послужити за доказ, да је катастрофално сушење обухватило и старе храстове. Напротив проценат 4.94%, који би се сигурно смањио, када би имали тачнијих података о продатим стаблима од 1914. до 1919., доказује, да је то прилично нормалан проценат морталитета. Катастрофално сушење није обухватило старе састојине. Ако је у појединим старим састојинама (Непречава) било сушаца у већем проценту, то има свога посебног разлога у господарењу са тим шумама.

У осталом нити је г. Петар Манојловић од тих 20.574 храстова направио какав било закључак у том погледу. Он јасно каже, да је сушење до краја 1925. године било на површини од 40.000 ха и да се осушила маса од 1.750.000 м³. »Оне су у главном младе састојине I—III добног разреда. Старих шума сразмерно је још мало« (страна 383.).

Отпорност тих старих храстова уопште је уочена и констатована. Ваља само превртнути исту споменицу, па ће се на страни 421. наћи у одличној студији г. Метлаша и ова констатација: »Ми, који смо одрасли и провели свој живот међу Славонским шумама, гледали смо као зрели

и старији људи скоро непромењено исто оно старо суховрхо храшће, које смо гледали још као деца. А код сече показало се, да је и дрво тих састојина у главном здраво.«

Међутим, оваквих би се констатација могло на терену учинити врло много. И сви они, који познају добро наше Славонске шуме и ходају по њима, навешће оваквих примера много. На улазу у ср. Блата шумске Управе Моровић ми смо 6 година гледали један стари храст са огромном круном, на коме се могло наћи читава једна микрофлора и микрофауна разних паразита. Било је ту и медљике и полипоруса и церастомеле и медњаче, губара и златокраја, читаво једно обилно гнездо, и више представника разних поткорњака у изобиљу. Сваке године читаве армије тих паразита вредно су радиле на тој старини, гусенице су више пута прождирале лишће, али је он упорно сваког пролећа опет поново листао и кад су га прошле јесени оборили, био је још жив. Сремски надлугар, који је на крају своје каријере, уверава, да је већина тих оболења била на том стаблу, кад је он би лугарски помоћник.

У књизи »Сушење храста лужњака у шумама Хрватске и Славоније« изложен је један систем, који је ту и ничим се не да оспорити. Том систему ми смо сви робовали. И нама се у почетку учинило, да је то један узвишени шумарски идеал — одгајивати стабла, која са 20 цм у пречнику имају 20 м висине и место круне једну малу капицу на врху, која за тај узраст представља једва једно и то начето плуће. И нама је изгледало, да је то један узвишен циљ — постићи што већу и чистију техничку дужину, те што већи рентабилитет тих шума путем овога система. Посматрајући пак врло дуго, ходајући по тим шумама, упоређујући са другим многобројним храстовим шумама у Иностранству, у којима смо радили, вршећи затим анализе, те организујући једно систематско и научно осматрање на огледним пољима, ми смо стицали све више уверења и доказа, да су наши храстици овако, како их узгајамо, неотпорна биљна друштва и да их узгајамо не водећи довољно рачуна о њиховој биолошкој природи односно радећи против ње. А ништа није опасније у шумарству него радити против природе.

Чињеница је, да је постојало чување храстових стабала у горњем спрату и избегавање сваке селекције путем прореде међу храстовима доминантног спрата, макар њихов број и простор, што га запремају, не дозвољава правог напретка нити им пружа довољно отпорне снаге, јер дефектне, закржљане, неразвијене и неформиране круне нису у стању, да обаве ону своју необично важну физиолошку мисију, која им припада у размени и изради материје. Чињеница је, да је постојало истребљивање свега онога, што није храст, као и потпуно искључење суетажа: граба, букве, клена, па и јасена. Чињеница је, да су вршене већином чисте сече или оплодне са врло кратким оплодним раздобљем, скоро увек на великим површинама са наизменичном пољопривредом и делимичним вештачким пошумљењем, на тлу, које је више стотина па можда и 1.000 година било заштићено сталним и богатим покровом столетних храстова и једне обилне шумске флоре, па да је то тло одједном оголићено и препуштено директној инсолацији и непосредном саобраћају са свима атмосферским еманацијама.

Не можемо акцептирати тврдњу, да је сеча шума имовних општина била зависна од неких ваншумарских фактора, пошто су такове сече шумари предлагали и стварали истовремено поред пространих једно-

добних састојина и велике новчане резерве, које су се већином утопиле у ратним зајмовима бивше Аустрије. Ни код државних шума није посве тачно, да је све одозго криво за нагле сече. Погледајмо само основе за те шуме, па ћемо се довољно уверити, да су их слободни и независни таксатори (већином Мађари) предлагали и такови дрвосечни предлози су горе само одобравани.

Изложили смо систем једне узгојне хигијене, која је изазвала општу органску слабост састојина и припремила повољне услове за јаку интервенцију патолошких фактора. Рекли смо, да је то систем са што краћом опходњом уз што затворенији склоп доћи што пре до максимума главног прхода на маси и техничкој употребљивости путем чистих или оплодних сеча са минималним раздобљем, са што мањим међутимним ужицима, да би главни и најдрагоценији био што обилнији. Та идеологија, која је додуше добронамерна и потиче од бодирајнертреглера, није испунила своју мисију, јер се наше храстове шуме нису акомодирале једној таковој дисциплини, већ нас својим објективним стањем упућују на озбиљан закључак, да њихова животна правила треба саобразити логици њихове биолошке природе.

Госп. др. Петрачић хоће да утврди, да је све, што је до сада рађено у Славонији, добро и да баш тако треба настојати, па да су наши шумари дужни узгајати такове шуме, јер да су баш такове шуме биле врло вредне и отпорне против свих познатих паразита; односно да су наше шуме јаке и резистентне, али кад се јави овакова једна епидемија, онда да нам не остаје ништа друго, него да будемо фаталисте и да чекамо скрштених руку, што нас снађе. Бог дао, Бог узео. Једино би према томе требало, да се пронађе какав серум против свих тих болести и нападача!

Ми не разумемо, чему води дискусија о приоритету међу узроцима сушења, т. ј. да ли је медљика или губар главни и примарни узрочник или је то медњача и церастомела или подкорњаци. Ми дајемо свима право. Свих тих паразита има и они су ту — и биће их све нових и нових, докле год је хигијенско стање једног биолошког друштва рђаво. Али шта даље? Ти храстови, који су стекли глас нашој храстовини, нису ови данашњи, него они, којих је експлоатација почела 70-тих година прошлога века, па 80-тих оживела и онда узела онај темпо, који је госп. Метлаш описао у својим табелама. Само што је структура тих храстових састојина била сасвим другачија.

У осталом тај систем није никакова наша народна умна тековина, да га ми морамо тако упорно бранити. Тај систем су у наше шуме увели и донели Мађари (сведоци: многобројне основе).

У предговору књиге предвиђали смо и жељели, да се по овим питањима, која смо поставили, развије дискусија. И наша је ипак сатисфакција, да се она развија. На страни 49. односно 95. исте књиге рекли смо, да је сушење храстових шума један комплекс питања, која су једна с другима у тесној вези. На пр. да је омочварење у појединим пределима тако узнапредовало, има се добрим делом поред већ изнетих разлога на страни 63. заблагодарити и чистим сечама.

Госп. др. Петрачић са 20.574 старих храстова не доказује оно, што је желео, а најмање да високе прореде не користе храстовим састојинама односно да им шкоде. Још мање могао је да нас убеди, да је оно, што се радило, било добро.

На крају морамо подвући једну ствар. Са шумом се мора бити стално у контакту — исто тако као што се са науком мора ићи у корак — увек се мора гледати и осматрати њен развој и њене потребе припремајући је за дуг и плодан живот. Сваки посебни случај може имати своје локално оправдање, али се не може и не сме уопштавати. Нигде није опасније него у шумарству мислити књишки и теоријски, шематизирати и бити доктринар. Сваки случај треба видети, проценити све симптоме, све услове живота, као и његов историјат, па се тек онда може дати одговор на свако постављено питање. За сваку тврдњу треба дати и доказ очевидан, експериментaлан, па да увери, иначе иде у домен шумарске романтике.

Résumé: La réplique de M. Dr A. Petračić, parue dans le Šumarski List No 1 de 1930, à l'article de M. Madarević, est indirectement une critique sur notre manière de voir le problème de Slavonie, que nous avons exposée dans une étude intitulée: »Le dépérissement du Chêne pédonculé dans les forêts de Croatie et Slavonie«.

M. Dr A. Petračić, pour demontrer que les modes de traitement et de culture ne sont pas en cause dans le dépérissement de nos chênaies de Slavonie, cite la statistique du dépérissement dans la periode 1910—1925, des vieux chênes en nombre de 20574 arbres, quoiqu'ils avaient des cimes bien formées, et que ces Chênes morts representent environ 30% du nombre des arbres existant à ce temps-là dans les vieilles futaies de Slavonie.

Ainsi il s'attaque à notre proposition d'introduire l'Eclaircie par le haut dans ces forêts, comme une des mesures indispensables à la vitalité de nos chênaies.

De la même statistique donnée par M. M. P. Manojlović et J. Metlaš, il ressort que les 20574 vieux chênes morts ne representent qu'environ 4.94% du total des arbres de la vieille futaie dans la periode 1910—1925 et non environ 30% comme le disait M. Dr A. Petračić.

Les exploitations intensives ont créé, sur des grandes étendues, des peuplements équiens; le mode de culture, qui est en usage, a trop favorisé les peuplements purs du Chêne. Ces peuplements purs et équiens, sont évidemment les mieux predisposés à subir les attaques des parasites animaux et végétaux et en état de moindre résistance, par suite d'une hygiène déféctueuse.

L'éclaircie par le bas à l'allemande, telle qu'elle est pratiquée dans ces peuplements, ne réalise que des individus morts, dépérissants et dominés, ainsi on trouve à l'étage principal un grand nombre d'arbres de même éspèce, avec des hauteurs magnifiques, mais avec des cimes peu et mal développées. Le sous-bois y manque presque partout.

Cette hygiène, d'après M. Dr A. Petračić convient le mieux pour le Chêne en Slavonie, sans nous donner une raison plausible pour cette manière de voir, car le Chêne, essence de lumière par excellence, et tant qu'il est considéré comme tel, ne peut vivre sans danger tant qu'il n'a pas suffisamment de place à la lumière, pour développer toute sa vitalité nécessaire à la formation du produit ligneux et à la défense contre tout agent destructeur.

Dans cet ordre d'idée, vu l'impossibilité de lutter avec succès contre les parasites (Chênilles, le blanc de Chêne, l'Armillaire, Insectes et. c.), sachant que chaque période d'attaque des parasites met ces peuplements dans des conditions de plus en plus défavorables à tout point de vue, en nous basant sur des récherches détaillées dans ces peuplements et dans des peuplements plus ou moins analogues à l'étranger, nous avons proposé comme rémède: de renoncer à cette hygiène défavorable au Chêne de Slavonie et inaugurer une hygiène, qui par la régé-

neration naturelle comme resultat des coupes progressives et par l'introduction de l'éclaircie par le haut, donnera naissance à des peuplements melangés, aux arbres vigoureux et avec un sous-bois abondant.

Ces principes d'hygiène, si anciens qu'ils soient dans la sylviculture mondiale, ils sont oubliés en Slavonie et ils ne pourront pas être dementis, tant que le Chêne Pédonculé en Slavonie est une essence de lumière et tant qu'il dépérit en masse faute de l'air et de la lumière si indispensable à la vie de notre Chêne.

Les auteurs.

Ing. JANKO URBAS, MARIBOR:

NARODNOGOSPODARSKI IN SOCIJALNI POMEN KMETSKIH GOZDOV V MARIBORSKI OBLASTI*

(L' IMPORTANCE ÉCONOMIQUE ET SOCIALE DES FORÊTS DES PAYSANS DANS LA RÉGION DE MARIBOR).

V mariborski oblasti zavzemajo gozdovi 281.746 ha kat. izmere ali 39.3% celokupne produktivne površine in so izključno last zasebnikov, javnih in zasebnih ustanov, podjetij ter korporacij. Državnih in v državni upravi stoječih gozdov ta oblast nima. Okroglo 80% vseh gozdov te oblasti stoji na absolutnih, ostalih 20% na relativnih gozdnih tleh. Slednjih je največ v Prekmurju in Medjimurju.

Vegetacijska meja za gozdno obrast sega do 1500 m nad morjem. Nad to višino je izrazita visokogorska flora, kjer raste le pritlikava smreka, zelena jelša in ruševje. To višino pa prekoračijo le gorski vrhovi Savinjskih in Koroških planin, iz česar sledi, da so vsa ostala gorovja v oblasti do svojih najvišjih vrhuncev več ali manj, četudi pretrgano, obrasla z gozdnim drevjem.

Po drevesni vrsti je 41% gozdne površine čistih iglastih, 15% čistih listnatih, 12% mešanih listnatih ter 32% mešanih iglastih in listnatih gozdov. Po načinu gospodarenja pa odpade 88% na visoki, 9% na srednji in 3% na nizki gozd.

Neplodnega kraškega sveta v mariborski oblasti ni. Gozdna tla so povsod, tudi na apnencu Konjiških, Vitanjskih in Kozjanskih gor, Savinjskih in Koroških planin obrasla z gozdnim drevjem ter pokrita s primerno debelo plastjo zemlje.

Največ gozdov je v zapadni polovici oblasti posebno na Pohorju, Kozjaku, v Koroških in Gornjesavinjskih planinah ter južno Dravskega polja v Halozah. Tu imajo gozdi v sedmih srezih 197.123 ha površine ali 50% celokupne in 53% produktivne zemlje teh srezov. Ostalih 50%, odnosno 47% površine odpade na poljedelska zemljišča, ki leže večinoma v ravnini v okolišu Dravske, Savinjske in Mislinjske doline. Navedena

---

* Predavanje o priliki slavnostne otvoritve glavne skupščine Jugosl. Šumar. Udruženja v Mariboru, dne 8. septembra 1929.

gorovja imajo torej po svoji kulturni uporabljivosti izraziti gozdni značaj, kjer živi prebivalstvo skoraj izključno od dohodkov iz gozda.

V Mariborski oblasti odpade po velikost iposameznih gospodarskih edinic 64% vse gozdne površine do največ 50 ha na malega in 11.6% s površino 50 do 250 ha ter 4.6 s površino 250 do največ 500 ha na srednjega kmetskega gozdnega posestnika. Slednja razmeroma velika gozdna posestva leže v visokih legah, kjer so gozdovi radi skalovitega značaja gozdnih tal le malo donosni. Od ostale gozdne površine zavzemajo 2.5% srednjevelika gozdna posestva s površino 500 do 1000 ha in 17.3% gozdna veleposestva s površino nad 1000 ha, katerih največje ima 7.421 ha.

Kmetski gozdovi stoje torej po svoji razsežnosti z 80.2% gozdne površine ali z 31% celokupne produktivne zemlje te oblasti na prvem mestu. Po svoji legi na pobočjih gor, v nižjih legah, deloma pa tudi v ravnini imajo najboljše gozdne položaje. Gozdovi ob gorskih grebenih in po vrhovih, torej v najvišjih legah do vegetacijske meje so večjidel last veleposestev, katerih je največ na Pohorju, v Savinjskih in Koroških planinah.

Po svojem gospodarskem značaju se dele kmetski gozdovi: 1. na poljedelske kmetije; 2. na izrazite gozdne kmetije.

Poljedelskim kmetijam služijo gozdovi posredno ali neposredno za vzdržavanje poljedelskega obratovanja, torej predvsem za kritje lastnih gospodarskih potreb na lesu, stelji in drugih pridelkih. Navadno leže ti gozdi v bližnji okolici velikih polja, kakor Savinjske doline, Dravskega polja, Prekmurske in Medjimurske nižine, pa tudi po gričevju vinorodnih Slovenskih goric, torej večinoma v vzhodni polovici te oblasti. Radi male površine gozdov poljedelskih kmetij, ki presegajo redkokdaj 5 ha, običajne velike razkosanosti posameznih gozdnih parcel, predvsem pa radi preintenzivnega, negospodarskega izkoriščanja, kakor grabljenja talne stelje, pašnje živine, prekomernega sekanja, so ti gozdi v splošnem v slabem gospodarskem stanju in ne donašajo primernega prirastka na lesu. So pa tudi tu izjeme in se najde tuintam dobro, celo vzorno oskrbovane gozdne parcele, pa le na gospodarsko trdnih poljedelskih kmetijah. Gozdi poljedelskih kmetij dajajo le malo tehnično porabljivega lesa za lesni trg. Večinoma donašajo drva, ki se prodajajo v domačem krajevnem prometu. Mnogo poljedeskih kmetij pa sploh gozda nima. Posebno veliko je pomanjkanje gozda v Prekmurju in Medjimurju, deloma tudi na Dravskem polju. Take poljedelske kmetije so vezane pri dobavi stavbenega lesa in drv na tuje gozde, posebno na gozdove veleposestev.

Gozdne kmetije so tista kmetska posestva, ki imajo glavni vir dohodkov v gozdih in pri katerih so poljedelski pridelki le nekak pripomoček za vzdržavanje gozdnega gospodarstva. Poljski pridelki zadoščajo gozdnim kmetijam k večjemu do novega leta, ostali živež si mora gozdni kmet kupovati; travniki mu služijo za vzdrževanje vprežne živine, ki jo rabi za spravilo in izvoz pridelkov iz gozda.

Gozdne kmetije so navadno arondirane, na južnih pobočjih manjše kot na severnih, v nižjih legah manjše kot v višjih. Največ trdnih gozdnih kmetij je na severnem pobočju Pohorja. Te so nastale večinoma koncem 18. in v prvi polovici 19. stoletja iz prej državnih ali drugih velikih gozdov. Z neumorno marljivostjo in štedljivostjo ter z žulji svojih rok so si predniki sedanjih gospodarjev teh gozdnih kmetij kot splavarji, kovači

v plavžih in delavci po glažutah pridobili denarna sredstva za nakup teh kmetij, ki so od roda do roda prehajale nedeljene na potomce, kakor to lepo opeva naš pohorski pesnih Janko Glaser:

»Mi smo rod kovačev,
mi smo rod z glažut:
ded koval železo,
praded lil je kremen —
dvoje trdnih rud.«

Iz tega roda je izšla možata, v svojih nazorih trda generacija, z mehko odkrito dušo ter z veliko ljubeznijo do svoje rodne grude. Ravno Pohorje je vršilo v zgodovini našega Slovenstva tu ob severni meji važno obrambno vlogo. Materijalno trdno in narodno zavedeno prebivalstvo tega gorovja je bila najboljša opora Slovenstva v nacijonalnem boju proti germanskemu raznarodovalnemu delovanju.

Posestniki gozdnih kmetij oskrbujejo svoje gozde sami s svojo družino in le če ta ne zadostuje, s stalnimi uslužbenci. Slednji štejejo k družini in dobivajo razen pogojene mesečne ali letne plače tudi prehrano, stanovanje in obleko. S svojimi ljudmi seka gozdni kmet sam drevje, čisti in trebi kulture ter spravlja les in drva k gozdnim cestam, odkoder gre spravilo preko poletja na podelih, pozimi pa na ročnih sankah k žagi ali v ravnino. Le na večjih kmetijah in pri večjih sečnjah si od slučaja do slučaja vzame drvarje, ki jih plačuje v akordu.

Gozdi gozdnih kmetij se oskrbujejo redkokdaj po določenem gospodarskem načrtu, katerega tudi srednje-velike in večje kmetije nimajo. Gozdni kmet uravnava izkoriščavanje gozda po svojih življenski, vzgojo gozda pa po gospodarski potrebi. Ker so življenske zahteve gozdnih kmetov navadno jako skromne, se dogaja, kar je posebno opažati pri obsežnejših gozdnih kmetijah, da rednega prirastka iz gozda ne porabi, radi česar se stalno množi glavnica, ki tiči v zalogi stoječega lesa v gozdu. Tako nastale prihranke na lesu izkorišča gozdni kmet perijodično, če je k temu prisiljen, kakor pri prevzemanju posestva ali pri drugih večjih rodbinskih in gospodarskih potrebščinah. Za dobrega gospodarja gozdne kmetije je pač gozd hranilnica, v katero vlaga delo svojih rok in iz katere zajema ter krije svoje neobhodno potrebne življenske zahteve. Ni dvoma da tako konservativno gospodarstvo ni vedno v skladu z načeli racijonelnega gozdnega gospodarstva in da se pri tem ne izrabljajo vrednote, ki bi lahko pripomogle do zvišanja splošnega blagostanja naroda. Naravni čut do varčevanja, večkrat pa tudi nejasnost glede gospodarske upravičednosti izkoriščanja gozda, ki je posledica nezadostne strokovne izobrazbe, odvrača gospodarja od ukrepov, ki bi mogli imeti, če se ne izvedejo pravilno, zanj zelo slabe gospodarske pesledice. K temu bi še povdarjal, da je skoro vsakemu našemu gozdnemu kmetu prirojena velika ljubav do njegovega gozda in da je ponosen na to, če more v svojem gozdu kazati na lepo razvita, krepka debla. Vsekakor se z konservativnim gospodarenjem ohrani trajna produktivnost gozdnih tal, ki je pogojna za količinsko in množinsko donosnost gozda ter vztrajnost gozdnega gospodarstva.

Gospodarsko stanje manjših do 50 ha velikih gozdnih kmetij ob Mislinjski dolini, v Savinjskih planinah, pa tudi na Kozjaku ter na južnem in vzhodnem pobočju Pohorja je precej slabše. Radi razmeroma male površine gozda teh kmetij je redni prirastek iz gozda premajhen, da bi

mogel zadoščati vsem gospodarjevim potrebam. Ta gozdni kmet je prisiljen, če ga zadene kaka večja nesreča, kakor požar, bolezen v družini ali, če ima večja izplačila na deščini in dolgovih, mnogokrat pa tudi kot posledica lahkomiselnosti in zapravljivosti, da poseže globoko v lesno zalogo svojega gozda in seka tudi nedorastlo drevje. S tem pa mu usahne trajni vir dohodkov, ki ga ima v redno oskrbovanem gozdu, kar more imeti za njega pogubne posledice, posebno v dobi velike denarne krize in pomanjkanja primernih kreditov. V tej krizi stoji danes mnogo manjših kmetij te oblasti. Veliko teh je že spremenilo svoje dosedanje lastnike, ne vedno v korist našega narodnega gospodarstva in življa. Kajti pogosto se dogaja, da skuša kupec takih kmetij iz špekulativnih in sebičnih namenov do skrajnosti izkoristiti preostanke gozda na škodo splošnih gozdnokulturnih in gospodarskih razmer.

Iz tega pa sledi, da je gozdnim kmetijam le tedaj zajamčen trajni obstanek, če dajajo svojim gospodarjem toliko dohodkov, kolikor jih rabijo za življenje in za gospodarske potrebe. Pri tem je površina gozda lahko tem manjša, čim racijonelnejše se pod istimi pridobitnimi prilikami gospodari. V splošnem morejo le srednje in večje gozdne kmetije z gozdno površino od 50 ha naprej v okvirju vztrajnosti gospodarstva računati z rednim letnim donosom. Zato se, kakor že omenjeno, površina slednjih le redkokdaj zmanjšuje bodisi radi prodaje, bodisi radi delitve na dediče. Mnogo pogosteje se dogaja, da skuša skrbni posestnik z nakupom obrobnih gozdnih parcel ali malih gozdnih kmetij svoje gozdno posestvo zaokrožiti in razširiti do tiste površine, ki mu omogoča vztrajnost gospodarstva. Pri manjših gozdnih kmetijah si mora iskati gospodar izven dohodkov svojega gozda še drugi zaslužek, ki ga dobi v bližnjem tujem gozdu s sečnjo, podelavo, spravilom in z izvozom lesa ter pri lesni industriji.

V kmetskih gozdih te oblasti je običajno prebiralno izkoriščanje, redkeje sekanje na golo. Izven naplavin ob Dravi in Muri, kjer stoje nizki gozdi raznih mehkih listovcev, se oskrbujejo kmetski gozdi le kot visoki gozd, v katerem danes prevladujejo posebno v zapadni polovici oblasti v čistih sestojih iglavci, predvsem smreka, ponekod kakor na severnih pobočjih Pohorja jelka, na Dravskem polju nav. bor. Splošno je opažati, da se skuša na gozdnih kmetijah uvesti mesto čistih bukovih ali mešanih bukovih in iglastih gozdov, čiste iglaste sestoje. To gospodarsko načelo je računsko pravilno v toliko, da se s čistimi iglastimi gozdi doseže začasno večji financijelni uspeh, ni pa gospodarsko upravičeno z ozirom na ohranjenje produktivnosti gozdnih tal in varstvo sestojev v bodočnosti, kajti le primerno primešana bukev jamči v naših goratih krajih za trajnost bonitete tal in za zdravi prirastek na lesu ter zviša odpornost gozda proti poškodbam po raznih škodljivcih, elementarnih in drugih pogubnih podnebnih vplivih.

Goličav je v kmetskih gozdih le malo. Večina teh se radi običajne prebiralne sečnje pomlajuje naravnim potom s semenom. Le pri izpremembi drevesne vrste in pri krpanju (izpopolnevanju) kultur ali pri novi zasaditvi manj plodnih poljedelskih zemljišč porablja sadike in to pri gozdnih kmetijah goratih delov oblasti največ smrekove, vmes mecesnove, redkeje borove, pri poljelskih kmetijah in v nižinskih gozdih pa razen navedenih sadik iglavcev še nekatere sadike listovcev, kakor akacije, črne jelše, domačega kostanja, jesena i t. d. Sadike dobi kmetski gozdni po-

sestnik po zmerni, v oziravrednih slučajih pa tudi po znižani ceni ali brezplačno iz 5. državnih gozdnih drevesnic te oblasti. Povprečno porabijo kmetski posestniki na leto do 800.000 sadik, od katerih odpade na iglavce 89%, ostalo na listovce. Umetno se pomladjuje s cemenom le hrast in to pri nekaterih nižinskih veleposestvih v Prekmurju in Medjimurju. Vsled intenzivnega večdesetletnega delovanja šumarskih organov obče uprave, posebno o priliki vsakoletnega pregledovanja zasajenih in pomlajenih gozdnih ploskev je danes med kmetskimi posestniki razširjeno polno razumevanje za ta gozdnokulturna sela.

Izkoriščanje gozdov na gozdnih kmetijah se vrši navadno v lastni režiji Le pri večjih, izrednih sečnjah in pri manjših gozdnih kmetijah se prodaja tudi na panju, kar pa posebno pri prebiralni sečnji ni vedno v korist gospodarju, ker se kupec ali prekupec lesa pri sečnji in spravilu ponavadi ne ozira na koristi in varstvo gozda.

Zelo razvita je v zapadni polovici oblasti kmetska žagina industrija. Skoraj vsak srednji in večji gozdni kmet ima tudi svojo žago. Ob vseh gorskih potokih stoji nebroj malih vodnih žag, venecijank, rajrazličnejših sestavov, kjer reže kmet svoj lastni pridelek iz gozda. Takih žag je danes v oblasti 1280. Svojo žago oskrbuje kmet sam s svojim žagarjem. Konstrukcija žag, manipulacija z lesom pri žagah, pa je še zelo pomankljiva. Zato kmetsko rezano blago na lesnem trgu v splošnem ne doseže tiste cene, ki bi jo lahko imelo z ozirom na dobro kvaliteto našega lesa. Šele v zadnjih letih je vsled porastka lesnih cen pri dobro rezanem blagu tudi tu opažati precejšnji napredek.

Največ rezanega blaga iz kmetskih gozdov te oblasti se proda po južnih krajih naše države terna Madjarsko, kjer se ne gleda prestrogo na popolnost podelave lesa. Zadnji dve leti, ko je opažati vsled višjih lesnih cen in splošne gospodarske krize živahnejši promet z lesom, je bilo na železniških postajah natovorjeno ter po Dravi in Savinji splavljeno na leto povprečno 28.500 vagonov lesa in to 49.3% rezanega, 23% tesanega lesa, 11.3% drv, 9.2% hlodov za žage, 4.2% brzojavnih drogov, ostalih 3% pa železničkih pragov, oglja in nekaj dog. Od tega lesa odpade na les iz kmetskih gozdov, preračunano sorazmerno z njih površino, 22.300 vagonov v vrednosti Din 173,941.000.—.

Zelo važnega, javnovarstvenega pomena so kmetski gozdi v goratih, zapadnih delih oblasti. Tu imajo skoraj vsi gorski potoki več ali manj izraziti hudourniški značaj, posebno gornja Savinja s pritoki, Meža v Koroških planinah, Mislinja in Radolna na Pohorju ter Bistrica na Kozjaku. Kmetski gozdi, ki leže ob bregovih ali v povirju teh hudournikov, vplivajo ob primerni obrasti odločilno na počasni odtok padavin o priliki večjih nalivov.

V mariborski oblasti so torej dobro ohranjeni in oskrbovani kmetski gozdovi z ozirom na njih razsežnost in gospodarski položaj tako za posestnika samega, kakor za celokupno prebivalstvo glavni vir trajnih dohodkov in temelj blagostanja.

JUGOSLOVENSKO TRŽIŠTE DRVETA

MARCHÉ AU BOIS YOUGOSLAVE

ZAGREB, 27. FEBRUARA 1930. — ZAGREB, 27. FEVRIER 1930.

TEČAJEVI ZAGREBAČKE BURZE.

(Les cours officiels de la Bourse de Zagreb.)

Stanje je ostalo isto kao na dan 28. decembra 1929. Vidi Šum. List broj 1./1930.

La situation n'est pas changée envers celle du 28 décembre dernier. Voir le No précédent de cette Revue.

LITERATURA

Revue des Eaux et Forêts. No. 12. 1929. C. G. Aubert: Le sapin de Normandie (Normandska jela). — Guinaudeau: L'organisation forestière en Moselle à différentes époqués et les Forêts domaniales de la région de Bitsche. (Organizacija šumarstva u Moseli u raznim epohama). — Ducamp: Le probléme du Transsaharien. (Problem Transsaharije.)

Centralblatt für das gesamte Forstwesen. Hft. 12. 1929. — Dr Schimitschek: Zur Lebensgeschichte und Lebensgemeinschaft von Tetropium Gabrieli Weise und Tetropium Fuscum. (K opisu života od Tetr. Gabrieli i T. Fuscum.)

L' Alpe. No 12. 1929. Il commercio con l' estero dei prodotti forestali nel 1928.

Revista Padurilor No. 12. 1929. O. Witting: Vanatul si vanatoarea in Tara Barsei in secolul XVI. (Lov u Barzi.) — Granau: Regia. (Režija.) — Dragu: Contributiuni la cunoasteria invatamantulni forestier in Franta. (Šumarska nastava u Francuskoj.)

Sylwan (glasnik poljskog šumarskog društva) **Nr. 5. 1929.** — Josef Paczoski: Lasy Bosni. (Šume Bosne. Članak pisan je poljskim jezikom na cca 50 stranica. Na koncu štampan je kratak sadržaj na njemačkom jeziku. Donosimo ovdje dio tog sadržaja: Bosna još i danas ima velikih i lijepih šuma. Imade ih i takovih, koje još do dana današnjega nisu korištene. Ali u Bosni nema šuma, u kojima ne bi bilo stoke. U nižim regijama su šume često toliko opustošene, da izgledaju poput šikara. Stoka pravi velikih šteta. Često se krešu grane i skida lišće, koje se upotrebljava kao stočna hrana. Uslijed uništenog podmlatka po stoci nisu te šume baš podesne za studij njihove prirodne obnove. U pitanju šumarske tipologije daju bosanske šume vrlo interesantnih podataka. U Finskoj, zemlji osiromašenih tipova šumskog tla, bila je i jeste moguća klasifikacija tla na bazi flore. Klasifikacija šuma u Bosni na tome principu nije izvediva. Flora na tlu u Bosni više se poklapa sa nadmorskom visinom nego li sa ostalim kvalitetom staništa. Raspravljana je i biološka struktura sastojina.) — K. Suchecki: Istraživanja o važnosti pokrova šumskog tla za uzgoj šuma. — W. Niedzialkowski: Geobotanički i šumsko tipološki odnosi šumarije Rogow. — Stanislav Sowinski: Ljepila kod fabrikacije t. zv. »Sperrholz«-a. — R. Kuntze: Naučne osnove za šum. zoologiju i entomologiju na nekim visokim školama inozemstva. — J. Kozina: O štetama od zime 1928/29.

Горскн Прегледъ (Glasnik bugarskog šumarskog društva) **Кн. 12.** 1929. — Димитровъ: Нашитѣ горскокултурни радови... (Naši uzgojni radovi u svjetlu brojaka. Nastavak). — Петровъ: Памятна книга на лесовъда (Iz knjige sjećanja jednog šumara). — Иванчевъ: Горското стопанство въ Съветска Русия (Šumarstvo u Sovjetskoj Rusiji).

KRONIKA

JEDNA 25-GODIŠNJICA.

Prošlog mjeseca navršilo se 25 godina, kako je g. ing. Zlatko Turkalj, šumarski nadsavjetnik ogulinske imovne općine, objavio u »Lovačko-ribarskom vijesniku« svoj prvi članak »Nešto o lovu na lještarke gluhe«. Bilo je to još u doba njegova naukovanja na tadanjoj kr. šumarskoj akademiji zagrebačkoj.

Od onda do danas objavio je on u istom časopisu 36 lijepih lovno-stručnih članaka, od kojih su najvažniji: 1. Lovačko nazivlje. 2. Puh i lov na njega. 3. Nomenklatura lovačke puške. 4. Uzgoj divljači u šumama opterećenim šumskim služnostima. 5. Bilješke za lovnu faunu naših klimata. 6. Što tražimo od novog lovnog zakona. 7. O trocijevkama. 8. Tamanjenje vukova. 9. Najnoviji podaci za trocijevku. 10. Što bi očekivali od novog zakona o šumama. 11. Za riječnik lovačkog govora. 12. Unapredivanje lova. 13. Riječnik hrvatsko-srpskog govora lovačkog. 14. Izobrazba lovačkog osoblja. 15. Taktika u nastupanju vukova. 16. Lovačka balistika. 17. Kako je divljač prezimila. 18. Otok na Mrežnici, lovački dvorac knezova Frankopana (jubilarni članak).

Osim tih 36 članaka napisao je u raznim godištima istog časopisa mnogo manjih dopisa i književnih kritika, a poznat je dobro kao lovački pisac i čitaocima Šumarskog Lista, jer je i u njemu dosta saradivao ranijih godina. Hrvatsko društvo za gajenje lova i ribarstva u Zagrebu izdalo je minule godine u formi zasebne knjige njegove »Lovačke pripovijesti«.

Kako vidimo, gosp. ing. Turkalj je najodličniji predstavnik one grupe naših šumara, koji smatraju svojom zadaćom ne samo gajenje šuma, već i gajenje lova — kao sporedne grane šumskog gospodarstva. Zato je njegov lovno-književni jubilej važan i za šumarsku struku. Gosp. jubilarcu čestitamo srdačno i želimo mu još mnogo godina uspješnog rada oko gajenja i podizanja našega lovstva, a time i šumskog gospodarstva.

HENRIK SCHOLLMAYER-LICHTENBERG †

Dne 21. januarja 1930. je na svojem posestvu v Kočivasi pri Starem trgu umrl upokojeni gozdarski direktor Snežniškega veleposestva, g. Henrik Schollmayer-Lichtenberg. Pokopan je bil v Ljubljani. K zadnjemu počitku so ga spremili poleg sorodnikov in znancev tudi zastopniki Jugoslov. šumarskega udruženja, podružnice v Ljubljani.

Schollmayer se je rodil dne 23. novembra 1860. v Althofen-u na Koroškem. Nižjo gimnazijo je posečal v Ljubljani, nato pa je bil v poljedelski srednji šoli na Češkem. Po enoletni praksi pri graščini Monastero pri Ogleju, je vstopil v gozdarsko akademijo v Tharandu na Saškem in jo leta 1880. dovršil. Služboval je nato pri gozdnih upravah državne gozd. direkcije Gmundenske, potem pa kot vodja žage nekega zasebnika v Slatini (Rumunija). Leta 1883. je položil izpit za samostojno gozdno gospodarstvo na Dunaju, leto pozneje pa vstopil v službo pri Snežniški graščini na Notranjskem, koder je postal leta 1885. nadgozdar in upravitelj revirja v Mašunu. Leta 1887. se je poročil z g. Marijo Obereignerjevo, hčerjo svojega takratnega strokovnega šefa. Začetkom leta 1903. se je preselil v Snežnik, ko ga je graščak, Hermann Schönburg-Waldenburg postavil za nadupravitelja graščinskih gozdov, ki so takrat obsegali okoli 14.000 hetarjev. Povodom petindvajetletice službovanja ga je graščak imenoval za direktorja Snežniških gozdov in domen.

V Snežniku je deloval Schollmayer do leta 1918. Tega leta ga je zadela kap, nakar je deloma ohromel. Prosil je za upokojenje in se preselil v Kočovas na posestvo Viljemine Lichtenberg, ki ga je bila svojčas posinovila.

Scholmayer je bil izboren, daleč po svetu znan strokovnjak, marljiv in ugleden znanstvenik, ki se je vsestransko in s priznanim uspehom udejstvoval. Svoje temeljito znanje je posvetil predvsem povzdigi gozdnega gospodarstva Snežniške graščine. Otvoril je gozde tega, pa tudi okoliških kmetskih posestev z napravo dobrih cest. Vse gosto omrežje prvovrstno izpeljanih cest okoli Snežnika, tako med Ložem, Gornjo Pivko in notranjsko Reko je delo pokojnih vodij Snežniške gozdne uprave, Josipa Obereignerja in Henrika Schollmayerja. Razvita žagarska in lesna industrija, ki jo imajo danes kraji okrog Snežnika, je posledica njunega neumornega delovanja. Zaslužno delo so priznale občine s tem, da so Schollmayerja izvolile za častnega občana.

V letih 1903—1910 je zasnoval vsa potrebna dela za zgradbo ležeznice od Rakeka do Babnega polja. Projekt je bil sprejet in v dunajskem parlamentu odobren, vendar radi odpora dotičnih domačinov, ki so zastopali nasprotne interese, do izvedbe ni prišlo.

Pokojnik je skrbno proučeval kraške pojave in bil znan kot njih dober poznavalec. Podal je veliko referatov in izvedniških mnenj o tem predmetu, tako »o preskrbi vode v dolini Pivke«, o »ponorih pri Podložu in perijodičnih poplavah«, o »pripravah za preskrbo vode v Kozarščah«, in dr. — Bavil se je tudi z meteorološkimi in ombrografskimi opazovanji in z zoološkimi ter botaničnimi študijami.

Schollmayer je napisal mnogo člankov gozdarske in lovske vsebine v nemškem jeziku, največ v sledečih revijah in dnevnikih: Zentralblatt für das gesamte Forstwesen, Mitteilungen des krainisch-küstenländischen Forstvereines, Mitteilungen des Musealvereines für Krain, Wiener Landwirtschaftszeitung, Oesterr. Forst- und Jagdzeitung, Laibacher Zeitung, Waidmannsheil, Waidmann, Ornithologisches Jahrbuch, i t. d. S svojim bratom Etbinom je izdal leta 1900. brošuro: »Der bäuerliche Kleinwaldbesitz«.

Zbog svoje vsestranosti in zmožnosti je Schollmayer zavzemal odlična mesta. Bil je zaupnik društva: Verein für Güterbeamte, krajni šolski nadzornik, odbornik Kranjsko-primorskega gozdarskega društva, zastopnik tega društva v agrarni centrali na Dunaju, član industrijskega in kmetijskega světa, član predsedstva zveze ljubiteljev ptic, član okrajnega ribarskega odbora za bivšo Kranjsko, član dohod. davčne komisije, član kuratorija obrtne šole v Cerknici, deželni poslanec kurije veleposestnikov v kranjskem deželnem zboru, član železniškega sveta, podpredsednik družbe za raziskavanje podzemskih jam, i t .d. — Za zasluge je prejel več odlikovanj bivše Avstrije in inozemstev.

Zadnjih enajstet let je Schollmayer preživel kot bolnik doma v Kočivasi. Četudi sila nadložen in hrom, je hitel izpopolniti svoječasna svoja raziskovanja. Na podlagi svojih študij in zgodovinskih virov je napisal v nemškem jeziku zelo obširno: »Zgodovino graščine Snežnik-Lož« in »Zgodovino graščine Babnopolje-Čabar«. Ti dve temeljiti razpravi še nista bili objavljeni.

Schollmayer je zapustil veliko, skrbno urejeno in znamenito knjižnico.

Umrl je mož-strokovnjak in delavec. Sledil je v večnost svojima vrstnikoma, gozdarskima veščakoma Josipu Schauti v Namršlju in Viljemu Puticku v Ljubljani. Bodi vsem trem ohranjen med poznavalci gozdarske stroke časten spomin.

Šivic.

IZ UDRUŽENJA

Uprava J. Š. U. primila je danom 13. februara 1930. god. potvrđena nova pravila Udruženja od Ministarstva unutrašnjih djela. Štampamo ovdje ta pravila u cijelosti, jer su stupila na snagu i obavezna su za društvo. Ista »Pravila« otisnuti će se u više separatnih primjeraka ,pa ih članovi, kojima su potrebna, mogu nabaviti kod tajništva, Zagreb, Vukotinovićeva ulica 2.

Tajništvo J. Š. U.

PRAVILA

»Jugoslavenskog šumarskog udruženja«, osnovanog u Kraljevini Jugoslaviji.

I. ODSJEK.

Ime, svrha, rad i sredstva Udruženja.

Član 1.

Ime Udruženja: **»Jugoslavensko šumarsko udruženje«.**

Obilježje Udruženja je hrastova grančica sa listom i tri žira i gornjim napisom u latinici i ćirilici.

Sjedište je Udruženja u Zagrebu.

Član 2.

Svrha je Udruženja, da čuva, unapreduje i zastupa interese šumarstva, cijele šumske privrede i interese svojih članova.

Član 3.

Da bi Udruženje moglo postići svrhu:

a) Držati će javne skupštine i sazivati će prema potrebi sastanke u raznim mjestima Kraljevine, da raspravljaju o pitanjima šumskog gospodarstva i da tom prilikom poduzima poučne izlete u vezi sa stručnim predavanjima. Ovi naučni izleti mogu biti i izvan granice Kraljevine.

b) Izdavati će svoj društveni list i unapredivati će stručnu šumarsku literaturu štampanjem važnijih radova u zasebnim izdanjima ili davanjem novčane pomoći za štampanje istih.

c) Sakupljati će naučna djela za svoju knjižnicu i popunjavati će svoj muzej stručno zanimivim predmetima, a po potrebi priredivati će i sudjelovati će u šumarskim izložbama.

d) Organizirati će rad oko izrade stručne šumarske terminologije.

e) Proučavati će aktuelna pitanja šumarstva i šumske privrede, kao i trgovinu i industriju šumskih produkata.

f) Uticati će savjetodavno i inicijativno na zakonodavstvo i ekzekutivu Kraljevine u svim slučajevima, koji su u vezi sa pitanjima šumarstva, šumske privrede i članova Udruženja.

g) Davati će na zahtjev stručna mišljenja po prethodnoj odluci upravnog odbora.

h) Stvoriti će i održavati će veze s ostalim privrednim i tehničkim udruženjima i ustanovama u zemlji, te sa sličnim šumarskim udruženjima ostalih kulturnih naroda, osobito slavenskih.

i) Starati će se, da se u šumama Kraljevine očuvaju narodu prirodni spomenici.

j) Davati će nagrade i pohvalnice za uspješno djelovanje u šumarskoj struci.

k) Davati će pomoć za stručna putovanja u zemlji i van nje u koliko mu sredstva dopuštaju.

l) Potpomagati će siromašne slušatelje šumarstva.

m) Davati će pomoć šumarskim i lugarskim udovama i sirotama iz zaklada, koje mu u tu svrhu stoje na raspoloženje, kao i iz drugih prihoda.

Za izvršenje ovih ciljeva ustanoviti će prema potrebi Podružnice, kao svoje pomoćne i izvršne organe.

Član 4.

Novčana sredstva za ispunjenje pobrojanih zadataka Udruženje će pribaviti od upisnine i članarine članova, od priloga i zaveštanja dobrotvora, od pomoći državne i samoupravnih tijela, društava i ustanova, od prihoda zajedničkog lista i drugih društvenih izdanja, od prihoda ustanova, vlastite imovine, priredaba i sličnog što Udruženje poduzme u smislu ovih pravila.

Svi nabrojeni prihodi imaju se uplaćivati izravno u glavnu blagajnu Udruženja.

II. ODSJEK.

Članovi, njihova prava i dužnosti.

Član 5.

Članova ima:

1) redovitih,
2) pomagača,
3) utemeljača,
4) dobrotvora i velikih dobrotvora i
5) počasnih.

a) Redoviti članovi mogu biti stručno obrazovani šumari.

Osim toga lica, koja učestvuju u šumarskoj produkciji ili sudjeluju u pitanjima šumske privrede i industrije, šumski posjednici, šumski industrijalci i drvarski trgovci.

b) Članovi pomagači mogu biti sva ona lica, koja po toč. a) ne mogu biti redovitim članovima. Članovi pomagači plaćaju godišnju članarinu kao i redoviti članovi. Studenti šumarstva plaćaju polovicu članarine.

c) Članovi utemeljači mogu biti ona lica, ili pravne ličnosti, koje polože Udruženju 2000 Din, dvije hiljade dinara, jednom za svagda.

d) Dobrotvorima Udruženja postaju ona lica, i pravne ličnosti, koja priložе ili zaveštaju Udruženja u novcu, imanju, knjigama ili zbirkama najmanje 6000 Din, šest hiljada dinara, ako Uprava taj poklon primi.

Velikim dobrotvorima Udruženja postaju ona lica, ili pravne ličnosti, koja jednom za svagda priložе Udruženju u novcu ili u drugoj vrednosti sumu od najmanje 50.000 Din, pedeset hiljada dinara.

e) Počasni član može biti svaki, koga Udruženje izabere zbog njegovih zasluga za šumarstvo.

Čan 6.

Redoviti članovi imaju pravo:

a) glasa,

b) da biraju Upravu i da budu u ovu birani,

c) da se služe društvenom knjižnicom i zbirkom po propisima, koji za njih vrijede,

d) da čine usmene i pismene prijedloge i

e) da dobivaju besplatno društveni list.

Član 7.

Članovi pomagači imaju pravo posjećivati društvene zborove i ekskurzije, služiti se društvenom knjižnicom, činiti usmene i pismene prijedloge, ali nemaju pravo glasa.

Studenti šumarstva, kao i ostali članovi pomagači, dobivaju društveni list besplatno.

Član 8.

Počasni članovi, utemeljači i dobrotvori imaju sva prava redovitih članova.

Ako su članovi utemeljači i dobrotvori — korporacije, mogu na glavnu skupštinu izaslati svoga zastupnika, koji ima pravo glasa, ali ne može biti biran u upravu.

Član 9.

Članovi Udruženja dužni su:

a) Da priznaju pravila Udruženja i pravilnika, kao i poslovni domaći red i da se istih drže.

b) Da svim silama uredno i trajno potpomažu rad Udruženja i da se trude za uticaj i razvitak šumarske struke u zemlji i rasprostiranje i jačanje šumarskog znanja u narodu.

c) Da čuvaju i brane ugled i korist struke, Udruženja i članova uopće.

d) Da čuvaju imovinu Udruženja i da savjesno ispunjavaju obaveze prema Udruženju.

e) Da uredno pohađaju društvene skupštine.

Član 10.

Svi redoviti članovi, kao i pomagači plaćaju pri stupanju u članstvo upisninu od 20 Din, dvadeset dinara. Tu upisninu plaćaju i oni, koji su već jednom bili članovi Udruženja, pa su bud iz kojih razloga prestali to biti. Ponovno upisani član, dužan je platiti i dug, koji je dugovao Udruženju prije istupanja iz članstva.

Redovni članovi plaćaju osim toga članarinu, koju određuje glavna skupština. Članarina se plaća unapred u prvoj četvrti svake godine.

Član 11.

Članom postaje onaj, kojega primi upravni odbor na predlog koje od Podružnica ili dvojice redovitih članova.

Počasne članove bira glavna skupština, a smatra se izabranim onaj, za koga glasa najmanje $^2/_3$ (dvije trećine) prisutnih glasova.

Član 12.

Članom Udruženja postaje se sa danom primitka, a članstvo prestaje ili se gubi u ovim slučajevima:

a) kad član izjavi pismeno upravnom odboru, da prestaje biti članom Udruženja,

b) ko do kraja godine iz neopravdanih razloga ne plati dužnu članarinu i mimo opomene Upravnog odbora,

c) kada se koji član ogriješi o svoje članske dužnosti (član 9) ili se uopće pokaže nedostojnim članom Udruženja,

d) kada koji član izgubi gradansku čast ili ga sud osudi zbog nemoralnih i prljavih djela.

U svim ovim slučajevima ima se dužna članarina utjerati.

Odluke o isključenju donosi i izvršava upravni odbor i saopćava ih prvoj narednoj skupštini.

U slučaju toč. c) ima isključeni pravo priziva na narednu glavnu skupštinu.

III. ODSJEK.

Organizacija i uprava Udruženja.

Član 13.

Na čelu Udruženja stoji Upravni odbor Udruženja, koji je predstavnik Udruženja i ima zadatak, da rukovodi svim općim poslovima, da podstiče Podružnice Udruženja na rad i izvršenje zadataka, koji su predviđeni pravilima i da dovodi u sklad sve odluke i akcije Udruženja.

Član 14.

Glavni kontrolni i konstitucioni organ jeste glavna godišnja skupština, sastavljena od svih članova društva s pravom glasa, koji dodu lično na skupštinu.

Zadatak je Glavne skupštine, da dade sud o radu Upravnog odbora, da odobrava proračun, da bira upravni odbor, koji sačinjavaju: predsjednik, dva podpredsjednika, tajnik, blagajnik, petnaest odbornika i pet odborničkih zamjenika i da općim potezima utvrđuje program za rad glavnog odbora u narednoj godini.

Član 15.

Glavna skupština bira između punopravnih članova Udruženja upravni odbor tajnim glasanjem i to: predsjednika, dva podpredsjednika, tajnika, blagajnika, petnaest odbornika i pet odborničkih zamjenika.

Urednik društvenog lista je član upravnog odbora već po svom položaju.

Mandat upravnog odbora, osim urednika društvenog lista, traje dvije godine.

Odstupivši članovi mogu biti ponovno birani.

Ako iz ma kakovih uzroka odstupi cijeli upravni odbor Udruženja, onda će se na prvoj redovnoj ili vanrednoj glavnoj skupštini izabrati novi upravni odbor, a do tog vremena dužan je stari odbor vršiti svoje dužnosti.

Član 16.

Za pregled računa, kao i za pregled blagajne u tečaju godine bira glavna skupština četiri člana nadzornog odbora i dva zamjenika, od onih članova, koji nisu članovi upravnog odbora, niti vrše ma kakovu dužnost u upravi Udruženja.

Članovi nadzornog odbora odstupaju kao i članovi upravnog odbora.

Članovi nadzornog odbora biraju između sebe predsjednika, koji ima određivati kada će se pregledavati blagajničko poslovanje i koji poziva članove nadzornog odbora na tu pregledbu. Najmanje dva člana nadzornog odbora i jedan zamjenik moraju biti iz sjedišta društva.

Član. 17.

Glavna skupština Udruženja sastaje se jedared godišnje, a držati će se u mjestu, koje utvrdi prethodna glavna skupština.

Član 18.

Upravu Udruženja vodi izabrani upravni odbor (čl. 15.).

Tekuće poslove Udruženja odpravlja predsjedništvo, koje sačinjavaju predsjednik, dva podpredsjednika, tajnik i blagajnik.

Predsjednik ili njegovi zamjenici po redu, predsjeda redovitim i izvanrednim skupštinama i odborskim sjednicama. On zastupa društvo pred oblastima i napram trećim osobama, razreduje poslove i saziva odborske sjednice.

Sjednice upravnog odbora drže se prema potrebi i uvidavnosti predsjedništva, no najmanje svake četvrt godine po jedna ili na zahtjev barem pet članova upravnog odbora.

U tom slučaju ima se sjednica sazvati najdulje u roku od 14 dana.

Da upravni odbor uzmogne što valjano zaključiti, potrebna je prisutnost predsjednika (odnosno podpredsjednika), tajnika, blagajnika i barem 5 odbornika.

Ako li na sjednicu ne dode dovoljan broj odbornika, može se sjednica valjano održati sa stiglim brojem odbornika, ali bar 6 sati nakon prvotnog saziva.

Sjednice su javne no samo za članove društva, koji međutim ako takovim sjednicama prisustvuju nemaju nikakovih prava.

Kod rasprava odlučuju prisutni odbornici apsolutnom većinom glasova, a ako se glasovi raspolove, odlučuje glas predsjednika.

Zapisnik potpisuje predsjedatelj sa tajnikom.

Ovi se zapisnici imaju u budućoj odborskoj sjednici pročitati i ovjeroviti po dvojici odbornika, koji su tada sjednici prisustvovali i čim prije u Šumarskom Listu objelodaniti.

Sjedište uprave i predsjedništva je u Zagrebu. Tajnik, blagajnik i urednik društvenog lista moraju stalno boraviti u Zagrebu.

Član 19.

Odbor je vlastan sastaviti za pojedine grane šumarstva ili ine razne agende, radne odsjeke, u koje se mogu pozvati stručnjaci i izvan odbora, ma i ne bili oni društveni članovi.

Svaki ovakav radni odsjek bira iz svoje sredine predsjednika, koji saziva i rukovodi svoje sastanke, a predloge i sastavke podnaša upravnom odboru.

Član 20.

Novi članovi upravnog odbora stupaju u dužnost odmah poslije izbora. Ako one godine u kojoj se ima vršiti izbor upravnog odbora nebi bilo redovne skupštine, onda će upravni odbor vršiti svoju dužnost i dalje do prve redovne ili vanredne glavne skupštine.

Ako koji član prije isteka roka istupi iz upravnog odbora, dolazi na njegovo mjesto zamjenik po redu izbora.

Upražnjeno mjesto predsjednika i podpredsjednika popunjavati će se privremeno izborom sa članovima iz upravnog odbora do sastanka prve glavne skupštine.

Član 21.

Za otpravljanje administrativnih poslova, angažuje uprava pored tajnika i potreban broj pomoćnog osoblja, koje ne mora biti stručno tehnički obrazovano. Zvanje i broj istih utvrđuje se prema potrebi godišnjim proračunom.

Član 22.

Svi pismeni dokumenti i akti Udruženja, nositi će uz potpis predsjednika ili njegovog zamjenika i tajnika, odnosno kod novčanih dokumenata i blagajnika, žig sa napisom: »JUGOSLAVENSKO ŠUMARSKO UDRUŽENJE«.

Član 23.

Prepiscima i štampanim spisima ostavljeni su slobodni izbori azbuke i narečja narodnog jezika.

Član 24.

Upravni odbor Udruženja brinut će se o izdavanju društvenog glasila, koji će izlaziti najmanje jedanput mjesečno.

List će donositi stručne članke, kao i novosti i radove na polju šumarske nauke i prakse.

List uređuje redakcioni odbor sa urednikom, koji bira upravni odbor.

Članci u listu štampati će se onim narječjem i pismom kako su napisani, odnosno kako autor želi.

Naslovni list ima se štampati naizmjenično latinicom i ćirilicom.

Član 25.

Računska godina Udruženja poklapa se sa kalendarskom godinom i počinje 1. januara.

Upravni odbor dužan je, da za svaku nastupajuću godinu sastavi proračun, koji odobrava glavna godišnja skupština.

IV. ODSJEK.

Podružnice.

Član 26.

Članovi Udruženja sa teritorija jednog ili više susjednih srezova, mogu osnovati podružnicu, ako se većina članova Udruženja u tim srezovima zato izjavi.

Osnutak podružnice ima se odmah prijaviti upravnom odboru Udruženja, koji će to primiti na znanje, ako je osnivanje uslijedilo u smislu postojećih pravila Udruženja.

Protiv odluke upravnog odbora u ovom predmetu, dozvoljena je žalba glavnoj skupštini.

Ako podružnica prestaje funkcionisati, onda se njena imovina i arhiva predaje na čuvanje upravnom odboru Udruženja, dok se ne stvori mogućnost za ponovan rad.

Član 27.

Podružnice su neposredni vršioci zadataka, koje je Udruženje uzelo na sebe, za dotičnu teritoriju. Prema tome imadu da rade ne samo na pitanjima, koja budu pokretana od strane uprave Udruženja, već da i same uzimaju inicijativu i raspravljaju pored lokalnih i sva pitanja od opće važnosti, koja se tiču struke.

Član 28.

Na čelu svake podružnice stoji uprava sastavljena od: predsjednika, podpredsjednika, tajnika, blagajnika i potrebnog broja članova.

Budžet »Primitka« svake podružnice čini 10% (deset od 100) članarine redovitih članova i članova pomagača dotične podružnice, kao i vanredna članarina, koju članovi plaćaju svojoj podružnici, a koja se određuje na skupštini podružnice; nadalje darovi, koji se čine toj podružnici.

Pregled računa podružnice vrši nadzorni odbor, koji se bira sa upravnim odborom na glavnoj skupštini podružnice.

Član 29.

Propisi o konstituisanju i radu podružničkih uprava i samih podružnica utvrditi će se Pravilnikom, izrađenim po upravnom odboru, a potvrđenim po glavnoj skupštini.

Član 30.

Glavni godišnji skupovi pojedinih podružnica držati će se prije glavne skupštine Udruženja.

Član 31.

Blagajnici pojedinih podružnica šalju polugodišnje obračune prihoda i rashoda upravom odboru Udruženja.

Izvještaj o radu podružnice i konačni detaljni račun mora se poslati barem mjesec dana prije glavne skupštine upravnom odboru Udruženja.

V. ODSJEK.

Glavna skupština.

Član 32.

Glavna redovita skupština Udruženja držati će se svake godine po mogućnosti u jesen sa prisutnim brojem članova.

Pravo glasa imaju samo oni članovi, koji su potpuno udovoljili svojim članskim dužnostima.

Član 33.

Upravni odbor mora utvrditi i objaviti dnevni red glavne skupštine najmanje tri nedjelje prije sastanka.

O predlozima pojedinih članova udruženja ili podružnica, koji nisu objavljeni u dnevnom redu moći će se donositi na skupštini odluke, ako predlagači svoje predloge upute pismeno upravnom odboru tako, da ih ovaj dobije najkasnije jednu nedjelju dana prije sastanka glavne skupštine.

O prijedlozima iznijetim na samoj glavnoj skupštini, može se samo po zaključku skupštine debatirati, a za donošenje odluke može skupština ovlastiti upravni odbor Udruženja.

Član 34.

U slučaju hitne potrebe i ako za to podnesu pismeni predlog najmanje dvadeset i pet članova prisutnih na skupštini, može se pojedinačnim glasanjem izmijeniti dnevni red i o istaknutom predmetu riješavati na istom sazivu, no u svakom slučaju ne na istoj sjednici, na kojoj je dnevni red izmijenjen.

Član 35.

Na glavnoj skupštini, koja donosi riješenje većinom prisutnih glasova, vrše se ovi poslovi:

a) biraju se dva tajnika za vođenje skupštinskog zapisnika;

b) riješava se o podnesenom izvještaju upravnog odbora o ukupnom godišnjem radu i stanju Udruženja i o izvještaju nadzornog odbora, o stanju društvene blagajne i o saglasnosti učinjenih izdataka sa odobrenim proračunom za prošlu godinu te ustavom Udruženja;

c) po saslušanju izvještaja izdaje skupština upravnom odboru razrešnicu za prošlu godinu, ako nađe, da su izdaci učinjeni u granicama odobrenog proračuna i saglasno sa ustavom Udruženja.

Na prijedlog nadzornog odbora odobrava skupština naknadno i one izdatke, koji nisu bili predviđeni proračunom, ali bezuslovno odgovaraju interesima Udruženja ili se javljaju kao neminovna posljedica ranijeg rada i okolnosti Udruženja.

d) Utvrđuje se proračun za iduću godinu, čiji se nacrt mora objelodaniti u društvenom glasilu zajedno sa godišnjim izvještajem;

e) biraju se članovi upravnog, nadzornog i ostalih stručnih odbora, kojima je rok istekao, kao i članovi časnog suda;

f) biraju se počasni članovi;

g) utvrđuju se ili mijenjaju razni pravilnici za rad Udruženja;

h) vijeća se i riješava o svim predlozima upravnog odbora, podružnica i članova Udruženja, kojima je cilj unapređenje Udruženja ili se odnose na vršenje njegovog zadatka;

i) donose se riješenja za koja je po pravilima pozvana jedino glavna skupština;

j) riješava se o svim pitanjima u smislu čl. 14.

Član 36

Upravni odbor Udruženja podnosi glavnoj skupštini opremljen predlog budžeta za iduću godinu, isto tako iznosi svoje mišljenje i o svim predlozima i pitanjima dnevnoga reda.

Član 37.

Osim redovne glavne skupštine, mogu se držati u slučaju hitne potrebe i vanredne glavne skupštine, no samo sa odredenim dnevnim redom, koji se odnosi na pitanja tijesno vezana sa unapredenjem Udruženja i šumarstva uopće.

Vanredne glavne skupštine saziva upravni odbor sam, ili na pismeno obrazloženi zahtjev jedne ili više podružnica, koje zajedno imaju barem trideset članova, ili na zahtjev pedeset punopravnih članova Udruženja.

Član 38.

Za izmjenu i dopunu pravila, potrebno je da glavnoj skupštini prisustvuje najmanje jedna četvrtina svih punopravnih članova, od kojih mora barem tri četvrtine (¾) glasovati za promjenu ili dopunu pravila. Glasuje se tajno.

Član 39.

Upravni odbor dužan je štampati i razaslati članovima svoj izvještaj o radu Udruženja i nacrt budžeta za buduću godinu barem tri tjedna prije sastanka skupštine.

VI. ODSJEK.

Časni sud za članove.

Član 40.

Sporove izmedu pojedinih članova Udruženja ili podružnica, koji nastaju iz društvenih odnošaja ili rušenja ugleda struke, riješava naročito časni sud, koji se obrazuje na ovaj način:

Svaka stranka bira po dva ne zainteresovana člana Udruženja, a ova četvorica biraju predsjednika kao petog člana suda.

Ako se u izboru predsjednika ne slože, onda predsjednika odreduje upravni odbor i to kockom s jedne liste od deset redovnih članova Udruženja izabranih na godinu dana na glavnoj skupštini.

Zaključku ovog suda, koji se stvara nadpolovičnom većinom glasova moraju se pokoriti obje stranke.

Član 41.

Predstavke o traženju suda podnose se upravnom odboru, koji je dužan izvršiti sve anidmistrativne poslove oko sastava suda.

Član 42.

Odluke ovog suda publikovati će se u organu Udruženja, ako sud to nade za potrebno.

Član 43.

Ovakovim sudom mogu se riješavati i sporovi izmedu članova Udruženja i kojeg nečlana, ako se obje stranke s tim slože.

Član 44.

Pod isto tako izabrane sudove spadaju i sporovi stručne prirode medu privatnim strankama, ako žele, da se tomu sudu podvrgnu.

VII. ODSJEK.

Zaključne ustanove.

Član 45.

Udruženje prestaje, ako na naročito sazvanom kongresu zaključi $^4/_5$ (četiri petine) svih punopravnih članova Udruženja, da Udruženje ma iz kojih razloga ne može vršiti svoj rad.

Odluka se ima donijeti pismenim glasanjem sviju kako prisutnih tako i neprisutnih punopravnih članova, čije je glasove dužan prikupiti upravni odbor.

Član 46.

Ako se društvo razide po pravovaljanom zaključku glavne skupštine, ima se sveukupna imovina društva deponirati kod Ministarstva šuma i rudnika sve dotle, dok ne bude osnovano društvo sa istim ciljem.

Član 47.

Jugoslavensko šumarsko udruženje u pogledu materijalne prirode potpada pod državni nadzor, shodno članu 9., točka 1. i članu 5., uredbe o organizaciji Ministarstva finansija od 25. XI. 1919. god. i zakona o Glavnoj Kontroli.

U Zagrebu, godine 1927.

Predsjednik:
Ing. V. Čmelik.

Tajnik:
Ing. Branko Manojlović.

Odbornici:

Ing. Milan Lenarčić.
Ing. Hugo Sacher.
Dr Vladimir Škorić.
Ing. Branko Dujić.
Franjo Lang.
Milan Drnić.
Ing. Petar Prpić.
Savo Bojić.
Ing. Sevnik Franjo.
Ing. Popović Nikola.
Dojković Vilim.

Kraljevina Jugoslavija. Ministarstvo unutrašnjih poslova.
Odeljenje za Državnu Zaštitu.
I br. 37648. — 28. XI. 1929. god. — Beograd.

Na osnovu čl. 9. Zakona o ustrojstvu unutrašnje uprave odobravaju se ova pravila.

Propisna taksa na molbi zalepljena i poništena.

Po naredbi
Ministra unutrašnjih poslova
Načelnik:
B. Žegarac.

KEREŠKENIJEVA PRIPOMOĆNA ZAKLADA.

Stanje zaklade 31. XII. 1929. iskazuje imovinu od Din 8.855.30. Odbiv temeljnu glavnicu od Din 7.803.62 ostaje za razdijeliti Din 1051.68 odnosno zaokruženo 1000 Din.

Pošto je glavnica malena, ne mogu se dijeliti svake godine pripomoći iz kamata, već istom onda, kada se nabere kamata do 1000 Din.

Upravni odbor razdijeliće na prvoj svojoj sjednici gore spomenute kamate.

ИСКАЗ УПЛАТЕ ЧЛАНАРИНЕ У МЈЕСЕЦУ ЈАНУАРУ ГОДИНЕ 1930.

Редовити чланови уплатили су по Дин 100.— за год. 1929.: Асанчајић Иван, Дрење-Баково; Биондић Јосип, Јастребарско; Чрнатој Болеслав, Београд; Ћоп Томо, Добрљин; Делач Славко, Рујевац; Драсал Виљем, Рогатец; Флегл Станко, Загреб; Др. Градојевић Михајло; Холман Јосип, Рогатец; Хауансе Левин, Загреб; Јанковић Милош, Бања Лука; Капић Мустафа, Делнице; Крошељ Јосип, Љубљана; Лајер Стјепан, Изидорован; Мрављак Петар, Вухред; Миловановић Драгољуб, Београд; Метликовић Винко, Љубљана; Немец Драгутин, Красно; Недимовић Светозар, Дрвар; Поповић Никола, Делиблато; Посек Фрањо, Хоче; Пук Мирко, Загреб; Петерин Јосип, Преко-Пољане; Петровић С. Драгољуб, Београд; Росић Сретен, Београд; Раковшек Вјекослав, Обровац (II. полг. 1929.); Раданчевић Младен, Сарајево; Рунье Хинко, Липовљани; Ранитовић Светозар, Београд; Севник Фрањо, Ново-Место; Станивуковић Симо, Теслић; Симчић М. Иван, Голубац (II. полг. 1929.); Станичић Дане, Д. Стубица; Севчик Фрањо, Љубљана; Сокол Смиљко, Загреб; Томљеновић Антун, Ст. Микановци; Томичић Божидар,

Ориовац; Урбас Јанко, Марибор; Влаха Ловро, Сарајево; Васић Васо, Сарајево; Жупан Јосип, Шкаре.

Редовити чланови уплатили Дин 100.— за год. 1930.: Ауерспергер Карл, Ново Место; Асај Фрањо, Апатин; Бросиг Људевит, Загреб; Биондић Јосип, Јастребарско; Бестал Вилим, Драганец; Баранац Слободан, Парађин; Чивша Душан, Фоча; Цвитовац Вјекослав, Оточац; Димник Ћирил, Београд; Драгишић Перо, Грубишно Поље; Ебенхех Франц, Рогатец; Фрушић Андрија, Нова Градишка; Фањеш Еуген, Бјеловар; Фицко Драгутин, Трнава; Фај Јосип, Вировитица; Фишер Макс, Нова Градишка; Грубић Кајо, Сплит; Гавран Љубомир, Ливно; Ђурковић Матија, Кутјево; Ђорђевић Ристо, Шабац; Ђулбеговић Фехим, Сарајево; Ханика Иван, Лекеник; Хавличек Јожа, Крваванећ, Хауенсе Левин, Загреб, Илић Никола, Војни Криж; Јовановић Јован, Подр. Слатина; Јекић Јован, Београд; Јербић Марјан, Бездан; Клумпер Павао, Сл. Дреновац; Корошец Мијо, Сирач (I. полг. Д 50); Кришковић Ламберт, Д. Михољац; Ковачевић Перо, Подр. Слатина; Кундрат Емил, Загреб; Келнер Хуго, Вар. Топлице; Ковачевић Роко, Сисак; Ланг Франц, Брежице; Леви Марко, Сјетлина; Леваковић Антун, Загреб; Михачек Никола, Београд; Марковић Радован, Олово (I. плг. Д 50); Марчић Јосип, Дубровник; Микша Стјепан, Моровић; Млакар Алојзије, Сотеска; Милер Ђуро, Вировитица; Миљуш Перо, Загреб; Николашевић Јулио, Нашице; Недимовић Душан, Чајниче; Поповић Никола Делиблато; Пупис Емил, Словенградец; Подхорски Иво, Врановина; Палме Јосип, Студенец Иг; Пук Мирко, Загреб; Плешко Бартол, Крапина; Прпић Петар, Београд; Почман Драгутин, Сушак; Пихлер Милан, Загреб; Петровић С. Драгутин, Београд; Перушић Андрија, Огулин; Петрачић Андрија, Загреб; Павлић Анте, Самобор; Петровић Петар, Сарајево; Рукавина Иво, Плитвичка језера, Ружичић Анте, Ђаково; Раковшек Вјекослав, Обровац; Рустија Јосип, Љубљана; Рихтар Ћирил,, Нијемци; Рут Антун, Брезоваребер; Др. Реслер Ервин, Загреб; Савић Јово, Дорасловo; Скоупил Карл, Кочевје; Степанчић Фрањо, Корчула; Совић Ђорђе, Вишеград; Симчић М. Иван; Штиглиц Фрањо, Кочевје; Шаута Јосип, Птуј; Шопел Хуберт, Планина; Шмидингер Рикард, Дол. Лендава; Шверер Фердинанд, Кочевје; Шајтхауер Роберт, Брежице; Шивиц Антун, Љубљана; Шуњеварић Миленко, Битољ; Шуштершић Мирко, Јаворник; Шустић Јосип, Загреб, Тропер Антун, Писаровина; Тон Јосип, Ораховица; Токауер Адолф, Лекеник; Врхњак Винко, Помећах; Вуковић Лазар, Оштрељ; Валентић Петар, Лудбрег; Васић С. Миливоје, Београд; Влаха Ловро, Сарајево; Воркапић Лазар, Београд; Васић Васо, Сарајево; Вазнер Јосип, Сарајево; Васкијевић Ђорђе, Брза Паланка; Зачевић Владимир, Брчко; Адуловић Стеван Д 50.— за II. полг. 1928.; Чрнагој Болестав, Београд Дин 100.— за год. 1928.; Делач Славко, Рујевац Дин 50.— за год. 1928.; Хајек Богослав, Н. Градишка Дин 50.— за II. полг. 1928.; Миловановић Драгољуб, Београд Дин 50.— за II. полг. 1928.; Петровић С. Драгољуб, Београд Дин 100.— за год. 1928.; Шербетић Адолф, Бусовача Дин 100.— за год. 1928.; Бурлаков Ђорђе, Цетиње Дин 100.— за год. 1931.; Васић Миливоје, Београд Дин 100.— за год. 1931.

Чланови помагачи: Петровић Димитрије, Београд Дин 50.— за год. 1930.; Бјелобрк Вукашин, Београд Дин 25.— за полг. 1930.; Кватерник Антун, Копривница Дин 60.— за год. 1930. и упис; Бадовинец Звонко, Загреб Дин 60.— за год. 1930. и упис; Варовић Иван, Загреб Дин 40.— за год. 1930.; Босиљевић Владо, Загреб Дин 50.— за год. 1930.

Претплата: Шум. управа властелинства погорачког, Валпово Дин 100.— за год. 1929.; Нихаг д. д., Загреб Дин 100.— за год. 1930.; Славекс д. д., Загреб Дин 100.— за год. 1930.; Нашичка творница танина и паропила, Ђурђеновац Дин 100.— за год. 1930.; Ботанички завод физик. факултета, Београд Дин 100.— за год. 1930.; Управа грашћине, Боштањ Дин 100.— за год. 1930.; Шумска управа, Ваљево Дин 198.— за год. 1924. и 1925.; Управа посества унутр. дружбе з. о. з., Фужине Дин 100.— за

год. 1930.; Окружна шумска управа, Крагујевац Дин 297.— за год. 1923., 1924. и 1925.; Дирекција шума, Огулин, Дин 700.— за 6 шум. управа и за дирекцију за год. 1930.; Шум. уред властелинства, Вуковар Дин 100.— за год. 1930.; Доходарствени уред кнеза Одалскалхија, Илок Дин 100.— за год. 1929.; Управитељство Ветрињски Двор Дин 100.— за год. 1929.; Товарна стројил дружба, Мајершперг Дин 100.— за год. 1930.; Оравски компосесорат, Оравски Подзамок Дин 100.— за год. 1930.; Шумска управа и Краљево и Брус Дин 643.— за год. 1924., 1925., 1926. и 1927.; Окружна шумска управа, Нови Пазар Дин 346.— за год. 1923., 1924. и 1925.; Драх индустрија дрва, Цапраг Дин 100.— за год. 1930.; Дирекција шума, Бјеловар Дин 100.— за год. 1930.; Загребачка бурза, Загреб Дин 100.— за год. 1930.; Управа бискупског добра, Бач Дин 100.— за год. 1930.; Градско поглаварство, Загреб Дин 250.— за год. 1928., 1929. и 1930.; Дирекција шума, Сарајево Дин 6.483.75 за стари дуг својих шумских управа; Дирекција шума, Љубљана Дин 73.85 за ¾ год. 1930.; Трбовљанска премог. дружба, Трбовље Дин 100.— за год. 1930.; Санчевић Мирко, Блатница-Теслић Дин 100.— за год. 1930.; Дестилација д. д., Теслић Дин 50.— за I. полг. 1930.

IZ UDRUŽENJA STUDENATA ŠUMARSTVA

ŠUMARSKO PLESNO VEČE.

Priredba studenata šumarstva pod naslovom »Šumarsko plesno veče« održana 18. I. o. g. u svim prostorijama Hrv. Glazbenog Zavoda, dokazala je ponovno, da sve priredbe studenata šumarstva uživaju simpatije ne samo njihovih profesora nego i svih šumara, kao i ostale javnosti. Ovo veče ostati će zapisano zlatnim slovima u analima studenata šumarstva, a zabavni odbor, koji nije žalio truda ni muke oko same priredbe, može biti posve zadovoljan i s moralnim i s materijalnim uspjehom. — Prostorije Hrv. Glazbenog Zavoda bile su premalene za onolik broj posjetilaca, tako da je uprava Glazbenog Zavoda bila prisiljena u ½11 h obustaviti pridolazak novih gosti.

Nešto prije 9 h glazba je intonirala impozantni »Gaudeamus«, čime je bio dan znak, da ulazi najistaknutija ličnost ove večeri, dekan gospodar.-šumar. fakulteta, g. prof. dr. Ivo Pevalek, koji je malo za tim ušao praćen predsjednikom Udruženja studenata šumarstva V. Bosiljevićem, te predsjednikom zabavnog odbora D. Belaškovićem. — Gosp. dekan pozdravljen bučnim pljeskom od svih odličnih gostiju, kao i pojedinačno od gg. profesora te ostalih odličnika zauzeo je svoje mjesto, našto je koncerat počeo.

Koncerat, na kome su sudjelovale gđe Zlata Lipovšćak-Rajić i Lukrecija Pramberger, te gosp. dr. V. Kostić, uspio je nad svako očekivanje, čemu je bio dokazom buran i dugotrajan pljesak nakon svake izvedene točke, kao i kite cvijeća, odnosno lovor-vijenac, kojim su bili umjetnici nagrađeni. Na glasoviru pratio ih je vrlo otmjeno gosp. O. Jozefović.

Poslije koncerta slijedio je ples, otvoren po gosp. dru I. Pevaleku i gđi Nenadić, kao kućedomaćici. Nakon seljančice prešlo se na ostale plesove bez umora. Odličan studentski jazz ispunio je svima želje. U ostalom teško bi bilo reći, kako se plesalo, jer je dvorana za ples bila formalno krcata, kao i sve ostale prostorije.

U maloj dvorani za počasnim stolom okupili su se oko kućedomaćine g. dr. Pevaleka i kućedomaćice gđe dra Nenadića gg. profesori I. Rittig (prodekan gosp.-šum. fakulteta), dr. Gj. Nenadić, dr. A. Petračić, dr. V. Škorić, dr. A. Ogrizek, dr. A. Tavčar, dr. S. Poštić, ing. B. Manojlović, zatim gg. direktori ing. P. Manojlović i ing. A. Perušić. Nadalje su bili prisutni gg. ing. A. Leustek, ing. P. Petrović, direktor V. Dojković, pukovnik L. Tomić, komandant 53.

puka, direktor Matizović, šum. nadsavj. Kereškenji, šum. nadsavj. u m. R. Erny, B. Pleško, ing. V. Pleša, O. Heinrich, A. Ehrmann, J. Donner, te mnogi drugi. Napose treba istaknuti prisustvo gosp. dekana ekonomsko-komercijalne visoke škole g. prof. ing. Reitera, te francuskog konzula g. Boissiera.

Za počasnim stolom pozdravio je predsjednik Udruženja studenata šumarstva g. V. Bosiljević g. dekana dra. I. Pevaleka (koji je ujedno zastupao g. sveučilišnog rektora) i ostalu gospodu profesore, ovim govorom:

Gospodine dekane! Gospodo profesori!

Sretan sam, što mi je kao predsjedniku Udruženja studenata šumarstva pala u dio čast, da vas pozdravim. Radostan sam, da vam mogu izreći zahvalnost, što ste se odazvali pozivu, da prisustvujete ovoj našoj priredbi. Želim Vam se tom prilikom zahvaliti za sav Vaš trud i brigu, koju ste uvijek iskazivali nama studentima u nastojanju, da sa naše Almae Matris izadu ljudi odlični i spremni, kojima će biti povjereno najveće bogatstvo našega naroda — naše šume. Udruženje studenata šumarstva i njegove priredbe imaju za sobom vrlo lijepu tradiciju. Ponosni smo naime, da je ovo naše udruženje najstarije stručno studentsko društvo na sveučilištu u Zagrebu i na čitavom slavenskom Jugu. Ono će naskoro unići u tridesetu godišnjicu svojega opstanka, te je od svoga osnutka uvijek bilo stjecište sviju studenata šumarstva, rasadnik kolegijalnosti i društvenosti među šumarima. Još jednom izvolite u ime sviju studenata šumarstva primiti srdačnu zahvalnost za Vaš posjet na ovoj našoj priredbi, a mi ćemo uvijek znati visoko cijeniti Vašu naklonost prema nama studentima. U to ime ja Vas najsrdačnije pozdravljam i želim Vam, da ovo veče s nama ugodno provedete. Živjeli!

Gospodin se dekan na ovim riječima vrlo srdačno zahvalio naglasivši, da su studenti šumarstva uživali i da će uživati sve njegove simpatije.

Gospodu šumare, kao i ostale goste i prijatelje šumarstva pozdravio je predsjednik zabavnog odbora D. Belašković, ovim riječima:

Milostive gospode! Poštovana gospodo!

Osobita mi je čast, da Vas mogu pozdraviti kao predsjednik zabavnog odbora u ovako lijepom broju. Radostan sam tim više, što vidim, da naš rad pratite sa svim svojim simpatijama, savjetom i svojom pomoći. Nama studentima nije nužno za život samo stručno znanje, nama je nužno upoznavanje svojih starijih i praktičnih rezultata njihova rada, nužno nam je međusobno upoznavanje. Svršivši svoje studije razidu se mladi inžinjeri po cijeloj našoj lijepoj domovini i ostaje tek sjećanje na zajednički sprovedene dane u školskim klupama. Ali zato na našim studentskim priredbama sastaju se stari znanci, bude se uspomene, veze se učvršćuju i proširuju, sklapaju se nova poznanstva. Želim, da tome cilju posluži i ovo naše veče, koje neka Vam ostane u što ugodnijoj uspomeni i u to Vam ime kličem »Živjeli«.

Ubrzo se razvila animirana zabava sve do sitnih ura, kada su se počeli razilaziti prvi gosti. D. B., stud. šum.

PRILOZI UDRUŽENJU.

Za uspjelo »Šumarsko plesno veče« primilo je Udruženje studenata šumarstva u Zagrebu ove priloge:

A. D. za eksploataciju drveta (Delnice) 1000.— Din, Našička tvornica tanina (Zagreb) 1000.— Din.

Po 500.— Din:« Slavonija d. d. (Zagreb), g. Bosnić (Zagreb), Drach d. d., Filipa Deutscha sinovi, Jugoslavensko šumarsko udruženje, Računarski ured dobra biskupije Đakovo, D. D. za eksploataciju drva (Zagreb) i »Krndija« šum. industrija (Našice).

Pet. Teslić (Sisak) 400.— Din.

Po 300.— Din:« Binder i Polgar (Zagreb), Ing. P. Manojlović (Zagreb), Ing. M. Finke (Sušak), prof. Dr Stj. Srkulj i g. dekan Dr Pevalek.

Destilacija drva d. d. (Teslić) 250.— Din.

Po 200.— Din: O. Heinrich (Zagreb), prof. St. Flögl, gda Erny, Tvornica tanina (Sisak), R. Marković, prof. Dr Nenadić, prof. Dr Petračić, D. D. »Travers«, B. Kosović, pom. min. šum. i Ing. Kolibaš. — Ing. Zečević (Brčko) 150.— Din, V. Dojković 140.— Din.

Po 100.— Din priložiše: »Slavex« d. d. (Zagreb), g. Turčić, Braća Janeković, Ing. Sulimanović, Ing. Goran, J. Selak, Stj. Šimić, M. Drnić, šum. nadsavj., prof. F. Šuklje, prof. Setinski, gda S. Eisen, prof. Dr Šolaja, Pexider-Srića, Dr N. Neidhardt, M. Turk, šum. nadsavj., P. Vlatković, dir. (Petrinja), L. Brosig, J. Hršak, »Slavia« d. d. (Zagreb), Ing. P. Kovačević, P. Prpić (Beograd), A. Tocauer (Lekenik), Fr. Asaj (Apatin), D. Hönig dir. (Zagreb), Haller, »Dia« d. d. (Zagreb), Heim (Zagreb), Dr Danda, prof. Dr Gračanin, Savez Industrijalaca, prof. Dr Čalogović, Ing. Leustek, Jug. Akc. D. za trg. drva (Zagreb), S. D. Alexander, Ing. H. Helebrant, Ing. M. Dudukovič, Deutsch, prof. Dr Škorić, N. N. (Zagreb), prof. Poštić, Jovanovac dir., Ing. Kereškenji, prof. Ogrizek, prof. Tavčar, D. Matizović, prof. Dr Ugrenović, Ing. Mađarević, prof. Rittig, Dr Kaufer, Ehrmann, Ing. A. Perušić (Sušak), A. Boisier, franc. konzul, Katić i g. N. N. (potpis nečitljiv).

Strapajević 60.— Din.

Po 50.— Din: g. N. N. (potpis nečitljiv), B. Burgnes (Zagreb), V. Montag, Silva d. d., Ing. Đ. Krausz, prof. Jušić, Primorsko d. d., J. Tićak (Senj), F. Lang (Brežice), K Troštsch ,K. Pičman (Sušak) ,Ing. Strepački (Rajevo selo), E. Kundrat, prof. P. Đorđević (Beograd), Općinsko poglavarstvo (Valpovo), Karbofag, Ing. M. Anić, M. Meier, prof. Dr Lanović, Ing. Francišković, Ing. Ilić, Ing. Vaszner, F. Jindra, g. Ing. N. N. (potpis nečitljiv), J. Šustić, Ing. Z. Perc i g. Bilinski.

Ing. V. Piršić 40.— Din.

Po 30.— Din: Wollner, V. Pandić, prof. Đ. Jovanović, Ing. P. Širola, Ing. A. Jošovec, g. N. N. (potpis nečitljiv), Ilija Lončar i g. Strapajević.

Po 25.— Din: Ing. Kopf (Osijek) i Ing .A. Pavlić, — 20.— Din prof. N. N.

Osim toga g. A. Leustek dao je mlade jele i zelenilo za dekoraciju dvorane.

Dr A. Ugrenović ustupio nam je klišeje.

Za buffet darovaše gđe: Nenadić, Petračić, Škorić, Vučković, Manojlović, Erny, Z. Čeović, Jerbić, Haueise, Kereškenyi, Bilinski, Prokopljević, Ugrenović, Pevalek, Lončar, Jošovec, Eisenhut, Mađarević, Ružić, Katić, Flögl, Škrljac, Šustić, Perc, Heckner, Majer, Pukl, — te tvrtka Rabus.

Udruženje studenata šumarstva svim darovateljima izražava svoju veliku zahvalnost.

PROMJENE U SLUŽBI

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од 28. јануара 1930. год. Бр. 2.489/30. преместио је за шумарског инжињера и шефа шумске управе код среског начелства у Босанском Новом прве категорије осме групе **Жужека Ј. Јосипа**, инжињера исте категорије и групе и среског шумарског референта код среског начелства у Градачцу.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од 28. јануара 1930. год. Бр. 2.490/30 унапредио је за шумарског надинжињера прве категорије седме групе и шефа Шумске Управе у Бусовачи, **Шербетића И. Адолфа**, шумарског инжињера прве категорије осме групе и шефа исте Управе.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од 28. јануара 1930. год. Бр. 2.491/30. унапредио је за хидротехничара друге категорије треће групе код Оделења за Шумарство **Мркушића-Богуновић П. Анта,** хидротехничар друге категорије четврте групе код истог Оделења.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од 28. јануара 1930. год. Бр. 2.493 унапредио је за благајника друге категорије треће групе код Дирекције Шума на Сушаку **Сердара С. Фрању,** благајника друге категорије четврте групе код исте Дирекције.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од 28. јануара 1930. год. Бр. 2.494/30. унапредио је за среског шумарског референта треће категорије друге групе код среског начелства у Имотском **Гракалића И. Иву,** среског шумарског референта треће категорије треће групе код истог начелства.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од 28. јануара 1930. год. Бр. 2.494/30. унапредио је за среског шумарског референта треће категорије друге Двору, прве категорије седме групе **Ферића М. Илију,** инжињера прве категорије осме групе и шефа исте Управе.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од 28. јануара 1930. год. Бр. 2.496/30. унапредио је за шумарског надинжињера и среског референта код среског начелства у Вараждину прве категорије седме групе **Бриксиа Ј. Стјепана,** шумарског инжињера прве категорије осме групе и среског шумарског референта код истог начелства.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од 28. јануара 1930. год. Бр. 2.497/30. унапредио је за шумара друге категорије треће групе код среског начелства у Бања-луци, **Божића С. Сергија,** шумара друге категорије четврте групе код истог начелства.

Указом Њ. В. Краља од 30. јануара 1930. Бр. 3635 постављен је **Чмелик Вилим,** генерални директор прве категорије треће групе Генералне Дирекције Шума, за начелника Шумарског Одељења Министарства Шума и Рудника у III/а групи прве категорије са положајном платом од 39.000 динара годишње и припадајућом станарином од 3.600 динара, а с правом на принадлежности ове групе од 1. октобра 1929. г.

Указом Њ. В. Краља од 30. јануара 1930. Бр. 3636 постављен је **Др. Милетић Жарко,** начелник прве категорије четврте групе Генералне Дирекције Шума, за шефа Отсека Шумарског Одељења Министарства Шума и Рудника у IV/а групи прве категорије са положајном платом од 18.000 динара годишње, а са правом на принадлежности ове групе од 1. октобра 1929. год.

Указом Њ. В. Краља од 30. јануара 1930. Бр. 3639 унапређени су:

за рачунарског надсаветника-књиговођу друге категорије прве групе код дирекције шума на Сушаку **Цивидини А. Александар,** рачунарски саветник друге категорије друге групе код исте дирекције;

за шумарског референта друге категорије друге групе код среског начелства у Чајничу **Недимовић Л. Душан,** шумарски референт друге категорије треће групе код истог начелства;

за надшумара друге категорије друге групе и шефа шумске управе у Хан-Пијеску **Гаковић Л. Душан,** надшумар друге категорије треће групе и шеф исте управе;

за шумара друге категорије друге групе код среског начелства у Мркоњић-Граду **Гелић М. Јосип,** шумар друге категорије треће групе код истог начелства;

за шумара друге категорије друге групе код шумске управе у Бохињској Бистрици **Јакша Х. Хинко,** шумар друге категорије треће групе код исте управе;

за шумара друге категорије друге групе и среског шумарског референта код среског начелства у Столцу **Остерман И. Драгутин,** шумар друге категорије треће групе и сресни шумарски референт код истог начелства;

за подшумара треће категорије прве групе код шумске управе у Ивањици **Буниħ Н. Петар,** подшумар треће калегорије друге групе код исте управе;

за писарничког надофицијала треће категорије прве групе код дирекције шума у Љубљани **Марчиħ Ф. Едуард,** писарнички официјал треће категорије друге групе код исте дирекције, и

за писарничког надофицијала треће категорије прве групе код дирекције шума на Сушаку **Доган Л. Марко,** писарнички официјал треће категорије друге групе код исте дирекције.

Указом Њ. В. Краља од 30. јануара 1930. год. Бр. 3640. по потреби службе премештени су:

за среског шумарског референта прве категорије четврте групе код среског поглаварства у Вуковару **Бугаровиħ Љубомир,** шумарски надсаветник и обласни шумарски референт исте категорије и групе код великог жупана сремске области у Вуковару;

за вишег шумарског саветника прве категорије пете групе код банске управе приморске бановине у Сплиту **Марчиħ Јосип,** шумарски надсаветник и обласни шумарски референт код обласног великог жупана дубровачке области у Дубровнику;

за вишег шумарског саветника прве категорије пете групе код банске управе савске бановине у Загребу **Пихлер Милан,** шумарски надсаветник исте категорије и групе код обласног великог жупана осјечке области у Осјеку;

за вишег шумарског саветника прве категорије пете групе код банске управе моравске бановине у Нишу **Лампе Франц,** шумарски надсаветник исте категорије и групе код обласног великог жупана мариборске области у Марибору;

за вишег шумарског саветника прве категорије пете групе код банске управе савске бановине у Загребу **Хекнер Јосип,** шумарски надсаветник исте категорије и групе код обласног великог жупана загребачке области у Загребу;

за среског шумарског референта прве категорије пете групе код среског поглаварства у Карловцу **Шуберт Никола,** шумарски надсаветник исте категорије и групе код обласног великог жупана приморско-крајишке области у Карловцу;

за шумарског саветника прве категорије шесте групе код шумске управе на Бледу **Рус Алојзије,** шумарски саветник исте категорије и групе код шумске управе у Бохинској Бистрици;

за шумарског саветника прве категорије шесте групе код дирекције шума у Винковцима **Копф Стјепан,** шумарски саветник исте категорије и групе код великог жупана осјечке области у Осјеку;

за административног чиновника друге категорије друге групе код банске управе зетске бановине на Цетињу **Зачиранин Лука,** административни чиновник друге категорије друге групе код Инспектората шума на Цетињу; и

за надофицијала треће категорије прве групе код банске управе савске бановине у Загребу **Рајковиħ Ђура,** надофицијал исте категорије и групе код обласног великог жупана загребачке области у Загребу.

Указом Њ. В. Краља од 30. јануара 1930. Бр. 3642 по потреби службе премештен је за директора прве категорије четврте групе код дирекције шума Петроварадинске Имовне Општине у Сремској Митровици **Симуновиħ Живан,** инспектор исте категорије и групе код Одељења за Шумарство Министарства Шума и Рудника у Београду.

OGLASI

Sadnice šumskog i ukrasnog drveća

Iz društvenoga rasadnika u Slivnici kod Maribora izdavati će se na proljeće 1930. godine, koliko bude zalihe, slijedeće

RASADNICE:

						Dinara
Smreka (Picea excelsa) . .	2	god.	sjemenice	za	1000 kom.	90.—
» » « . . .	3	»	sjemenice obične	»	1000 »	110.—
» » « . . .	3	»	sjemenice izabrane	»	1000 »	150.—
» » « . . .	4	»	presadnice	»	1000 »	150.—
Jelka (Abies pectinata) . .	6	»	presadnice	»	1000 »	600.—
Crni bor (P. laricio austr.)	2	»	sjemenice	»	1000 »	90.—
Glatki bor (Pinus strobus) .	2	»	sjemenice	»	1000 »	150.—
Ariš (Larix europaea) . . .	2	»	sjemenice	»	1000 »	200.—
Ariš japanski (L. leptolepis)	2	»	sjemenice	»	1000 »	600.—
Duglazija (Pseud. Dougl. var. viridis)	2	»	sjemenice	»	1000 »	700.—
Duglazija (Pseud. Dougl. var. viridis)	3	»	presadnice	»	1000 »	1000.—
Bagren (Robinia pseudoacacia)	1	»	sjemenice	»	1000 »	120.—
Jasen obični (Fraxinus excelsior)	1	»	sjemenice	»	1000 »	200.—
Jasen amer. (Fraxinus alba)	2	»	sjemenice	»	1000 »	250.—
Crveni hrast (Quercus rubra)	1	»	sjemenice	»	1000 »	500.—
Kesten pitomi (Castanea vesca)	1	»	sjemenice	»	1000 »	500.—
Kanadska topola (Populus canadensis, deltoidea) . . .	1	»	reznice	»	1000 »	100.—
Kanadska topola (Populus canadensis, deltoidea) . . .	1	»	ukorenjene	»	1000 »	500.—
Vrba (Salix amygdalina, prvovrsna za plet. košara) .	1	»	reznice	»	1000 »	80.—
Jalša, crna (Alnus glutinosa)	2	»	sjemenice	»	1000 »	160.—
Crni orah (Juglans nigra) .	1	»	sjemenice	»	1000 »	800.—
Crni javor (Acer platanoides)	3	»	sjemenice	»	1000 »	300.—
Bijeli javor (A. pseudoplatanus)	2	»	sjemenice	»	1000 »	200.—
Jasenasti javor (A. Negundo)	4	»	(do 2.50 m visok) komad po			4.—
Platana (Plat. orientalis) . .	2	»	komad po			4.—
Cipresa (Chamaecyparis Lawsoniana)	3	»	presadnice komad po			4.—
Picea pungens glauca	5	»	presadnice » »			10.—
Picea sitkaënsis	4	»	presadnice » »			2.—
Picea alba	4	»	presadnice » »			3.—
Pinus rigida	3	»	sjemenice » »			2.—
Pinus laricio corsicana	2	»	sjemenice » »			—.50
Lipa, velikolisna (Tilia grandifol.)	2	»	sjemenice » »			3.—
Divlji kesten (Aesculus Hippocastanum)	3	»	presadnice » »			2.—
Kristov trn (Gleditschia triacanthos)	1	»	sjemenice za 1000 komada			300.—
Quercus palustris	1	»	sjemenice komad po			1.—
Jagned (Populus pyramidalis)	1	»	ukorenjene, komad po			2.—
Catalpa syringifolia	1	»	sjemenice, za 1000 komada			150.—

Kod narudžbe pojedinih naročito lijepih, izabranih komada za parkove računa se dvostruka cijena.

Sadnice se šalju stručno pakovane i pomno prebrane kao brzovozna roba. Sa predajom na stanici prestaje odgovornost vodstva. Kod narudžbe treba označiti pored

(Nastavak vidi slijedeću stranu.)

ostaloga točan naslov, željezničku stanicu (tovarnu) i poštu. Cijene se razumiju loko rasadnik. Za pakovanje, dovoz i franko prevoz računa se prema vrsti i broju sadnica 10 do 20% od označenih cijena. Kako stigne narudžba, obavještava se naručitelj, da li će i otprilike kada će sadnice primiti. Sa obavješću šalje se ujedno ispunjena čekovna uplatnica. **Sadnice će se otpremiti samo onim naručiteljima, koji označenu svotu uplate najkasnije do 15. februara 1930. godine.**

O dnevu pošiljke obavještava se naslovnik još posebice poštom, a po želji i brzojavno o njegovu trošku.

Narudžbe prima te izdaje sva potrebna detaljnija obavještenja:

UPRAVNIK ŠUMSKOGA RASADNIKA U MARIBORU (SLOVENIJA)

Jugoslovenski trg br. 3.

JUGOSLOVENSKO ŠUMARSKO UDRUŽENJE

Podružnica Ljubljana, dne 28. X. 1929. g.

DIREKCIJA ŠUMA II. BANSKE IMOVNE OPŠTINE.

Broj: 236 ex 1930. U Petrinji, dana 3. februara 1930.

OGLAS DRAŽBE.

Dana 5. marta 1930. u 11 sati do podne prodavati će se na javnoj dražbi putem pismenih ponuda kod direkcije šuma II. banske imovne općine u Petrinji u srezu Medjedjak 8.941 hrastovo i 256 borovih, ariševih i smrekovih stabala, procijenjenih sa 11.362 m³ grade, 10.674 m³ gorivog i taninskog drva, uz iskkućnu cijenu od Dinara 4,115.119.—. Pobliži uvjeti mogu se saznati kod direkcije šuma II. banske imovne opštine u Petrinji.

Direktor.

ORIGINALNI GOEHLER
KOLOBROJI
ŠUMSKI ČEKIĆI
PROMJERKE
DRVENE i ŽELJEZNE
*
Popravljam Kolobroje
uz garanciju
*

Najbolji fabrikati
samo kod:

IG. JUSTITZ
ZAGREB

Praška ul. 8. - Telefon 5460.
Utemeljeno 1896.

Tražite:
Ilustrovani cijenik

GRADJANSKA DIONIČKA ŠTEDIONA, DARUVAR
ODJELENJE KOLO ZA ŠTEDNJU I VJERESIJU

omogućuje, da se ulaganjem tjednih uloga kroz pet godina uz dobro ukamaćenje steknu veći iznos.

Specijalni činovnički zajmovi daju se odmah po upisu. Isplata zajmova mjesečnom amortizacijom kroz tri i pol godina.

Upisi kod nas direktno ili kod naših zastupnika

GRADJANSKA DIONIČKA ŠTEDIONA, DARUVAR.

Polustabilna parna mašina Lanz 75 HP prodaje se jeftino i može se još kratko vreme vidjeti pri radu.

Izvešća daje: Bardoš i Brachfeld, Novi Sad.

Sadnice šumskog grmlja i drveća

Konifere i ukrasno drveće

ŠUMSKO SJEMENJE

UZ GARANCIJU

PROVENIJENCE, najveće klijavosti i ČISTOĆE

PRODAJE VEĆ PREKO 60 GODINA

SJEMENSKI ZAVOD A. GRÜNWALD

TRGOVINA ŠUMSKOG SJEMENJA.

WIENER-NEUSTADT, OESTERREICH.

TELEGRAM ADRESA: FORSTSAMEN WR-NEUSTADT

TELEFON No. 11 i 282

Ekzote

Žir

Šumska industrija

Filipa Deutscha Sinovi

Vrhovčeva ulica 1 ZAGREB Telefon broj 30-47

Parna pilana u Turopolju.

Export najfinije hrastovine. Na skladištu ima velike količine potpuno suve hrastove gradje svih dimenzjia.

Utemeljeno godine 1860. **Utemeljeno godine 1860.**

Sjeme od Borovca

(Pinus Strobus) prodaje Berger d. d. za trgovinu drva Zagreb I. poštanski pretinac 31.

SUDETSKI I PODTATRANSKI ARIŠ
kontrolirano sjemenje sa uvjerenjem provenijencije i kontrolnim odreskom, kao i sva ostala šumska i voćna sjemenja, šumske presadnice dobavlja najpovoljnije
SJEMENARSKI ZAVOD DRŽAVNIH ŠUMA, Praha XIX. Bendlova 4.
Ponude i uzorci badava.

Kr. prodaja baruta - Industrija oružja

BOROVNIK I VRBANIĆ

Zagreb, Jurišićeva ulica 9

Telefon 59-99 **Telefon 59-99**

Prodaja svakovrsnog oružja, municije i lovačkih potrepština

Obavlja svakovrsne popravke, koji spadaju u puškarsku struku, kao i montiranje dalekozora

Vlastita tvornica pušaka u Borovlju (Ferlach)

Prodaja na veliko i na malo.

PAZI! **NOVO!**

„YENATOR“

trgovina oružja, municije i lovačkog pribora na veliko i malo.

IVAN KATUŠIĆ, VINKOVCI.

Prodaja svakovrstnog oružja, municije i lovačkog pribora. Prvorazredna roba. Vrlo solidne cijene. Za naš barut iz Obilićeva specijalno gradjene

SOKOL-PATRONE.

Vlastita moderno uredjena radiona za opravak oružja.

Opširne i bogato opremljene cijenike šaljem svakome na zahtjev *besplatno.*

NAŠIČKA TVORNICA TANINA I PAROPILA

D. D.

Centrala Zagreb

Marulićev trg broj 18.

Parne pilane:

Gjurgjenovac, Ljeskovica, Andrijevci, Podgradci, Karlovac, Zavidovići, Begovhan, Novoselec-Križ, Dugoselo i Dolnja Lendava.

Tvornica tanina, parketa, bačava, pokućtva u Gjurgjenovcu, tvornica škatulja i ljuštene robe u Podgradcima, Impregnacija drva u Karlovcu.

Drvare: Zagreb, Osijek, Brod n/S.

Књижница Југ. Шум. Удружења

Досада изашла издања:

Br. 1. Ugrenović: „Iz istorije našeg šumarstva" . Din 10·—
Br. 2. Perušić: „Krajiške Imovne Općine" . . . . „ 10·—
Бр. 3. Петровић: „Шуме и шумска привреда у Македонији" . . . . . Дин 13·—
Br. 4. Hufnagl-Veseli-Miletić: „Praktično uređivanje šuma" . . . . . Din 20·—
Бр. 5. Манојловић Милан: „Методе уређења" . . Дин 10·—

У наклади Југосл. Шумарског Удружења штампано:

Ružić: „Zakon o Sumama" . . . . . Din 50·—
Šivic: „Gozdarstvo v Sloveniji", za članove . . . „ 30·—
Levaković: „Dendrometrija" za članove . . . . . „ 70·—
Nenadić: „Računanje vrijednosti šuma" za članove „ 70·—
Угреновић: „Пола Столећа Шумарства" . . . . Din 200·—

Цијене се разумијевају без поштарине

Књиге се наручују код „Југословенског Шумарског Удружења" Загреб, Вукотиновићева улица бр. 2.

KRNDIJA
gospodarska i šumarska industrija d. d.
u Zagrebu

Uprava gospodarstva i šumarstva:
NAŠICE, SLAVONIJA.
Proizvodi i eksportira svekolike gospodarske i šumske proizvode

Šumari!

Zar još uvijek niste upotpunili svoje biblioteke domaćim stručnim djelima?!

Tekući broj	Ime autora	Naslov knjige	Knjiga se nabavlja kod	Cijena je knjizi	
				Din	za student šumarstva Din
1.	Јекић М. Јов.	Прилози за Историји Шумарства у Србији	писца, Београд, Војводе Добрњца 52.	60·—	
2.	Dr. A. Petračić	Uzgajanje šuma, I. dio	pisca, Zagreb, Vukotinovićeva 2.	100·—	80·—
3.	Ing. V. Mihaldžić	Tablice za obračunavanje njemačke bačvarske robe	pisca, Garešnica (kraj Bjelovara)	50·—	
4.	Dr. J. Balen	„O proredama"	pisca, Beograd, Novopazarska 49.	50·—	
5.	Dr. Đ. Nenadić	„Uređivanje šuma"	pisca, Zagreb, Vukotinovićeva 2.	150·—	120·—
6.	„	„Osnovi šumarstva"	„	80·—	60·—
7.	„	Šumarski kalendar"	„	25·—	20·—

UPOZORENJE!

Na svojoj sjednici od 15. decembra 1929. stvorila je Glavna uprava J. Š. U. slijedeći zaključak:

„Kako bi se poduprli gg. autori stručnih šumarskih knjiga, koji su knjige izdali u vlastitoj nakladi, štampati će J. Š. U. besplatno u Šumarskom Listu stalan oglas svju izašlih stručnih knjiga. Pri tome će se napose označiti, gdje se pojedina knjiga može nabaviti i uz koju cijenu".

Molimo gg. autore, koji se žele poslužiti takovim oglasom, da to izvole javiti što skorije tajništvu J. Š. U. Zagreb, Vukotinovićeva 2.